

**Strategia Rozwoju Gminy Duszniki
do 2015 roku**

Dokument aktualizowany w 2007 roku

Marzec 2007 rok

Spis treści:

1. Wstęp	4
2. Diagnoza stanu społeczno-gospodarczego gminy Duszniki	7
2.1. Organizacja Samorządu Gminy	7
2.2. Położenie i struktura przestrzenna	8
2.3. Środowisko przyrodnicze	16
2.4. Dziedzictwo historyczne na obszarze Gminy.	14
2.5. Kapitał ludzki	20
2.6. Gospodarka	26
2.7. Infrastruktura społeczna	32
2.8. Infrastruktura techniczna	37
2.9. Budżet gminy	40
2.10. Podsumowanie	42
3. Ocena społeczna gminy	47
3.1. Analiza SWOT.	47
3.2. Priorytetowe problemy w gminie.	52
4. Program rozwoju gminy Duszniki	53
4.1. Wizja i misja gminy	54
4.2. Strategiczne cele rozwoju gminy	56
4.3. Zadania o szczególnym znaczeniu dla osiągnięcia celów strategicznych rozwoju gminy	59
5. Prognoza finansowania zadań objętych Strategią	67
6. Spójność Strategii z krajową i regionalną polityką rozwoju	71
7. Wykaz osób biorących udział w opracowaniu Strategii	74
8. Zakończenie	77
9. Spis literatury i dokumentów	78

Atuty Gminy Duszniki:

- D** = dynamiczny rozwój
- U** = umiłowanie tradycji
- S** = skuteczne działanie
- Z** = zaradni mieszkańcy
- N** = nowoczesne rolnictwo
- I** = innowacyjna gospodarka
- K** = kultura ludowa
- I** = integracja społeczna

Szanowni Państwo Mieszkańcy Gminy Duszniki.

W 2001 roku z inicjatywy Zarządu Gminy powstała pierwsza Strategia Rozwoju Gminy Duszniki do 2015 roku. W pracy nad Strategią aktywnie uczestniczyli przedstawiciele różnych grup społecznych. Wówczas określiliśmy główne problemy występujące w Gminie, wyznaczyliśmy cele strategiczne Gminy oraz zadania na kilka najbliższych lat.

Do najważniejszych problemów tutaj występujących zaliczyliśmy przede wszystkim stosunkowo mały potencjał gospodarczy oraz liczne braki w zakresie infrastruktury technicznej w gminie.

Jako cel główny w działaniach na rzecz rozwoju Gminy Duszniki przyjęliśmy: **„Stały, satysfakcjonujący społeczeństwo i bezpieczny dla środowiska rozwój społeczno – gospodarczy gminy przy pełnym wykorzystaniu zasobów pracy, walorów przyrodniczych i lokalizacyjnych oraz potencjału ekonomicznego”**.

Określiliśmy także cztery cele strategiczne dla gminy Duszniki:

- Wzrost gospodarczy – aktywizacja działalności gospodarczej.
- Aktywna ochrona środowiska.
- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej.
- Rozwój usług społecznych.

Dla każdego z celów strategicznych zaplanowaliśmy zadania szczegółowe.

Strategia Rozwoju Naszej Gminy została przyjęta uchwałą Rady Gminy w 2001 roku.

Większość z tych zadań szczegółowych, które zaplanowaliśmy w Strategii już została zrealizowana. Jednak pojawiły się nowe potrzeby i nowe możliwości rozwojowe, dlatego zdecydowaliśmy się zaktualizować strategię rozwoju Naszej Gminy tak, aby dalsza praca organów Samorządu Gminy odpowiadała w jak największym stopniu nowym potrzebom społeczeństwa i aby jak najlepiej wykorzystać możliwości wsparcia z nowych instrumentów finansowych Unii Europejskiej.

Ponadto pragnę zauważyć, że główne założenia Strategii Rozwoju Gminy Duszniki są zgodne ze Strategią Rozwoju Kraju i Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku.

Uważam, że rozwój Naszej Gminy ze względu na bardzo bogate środowisko przyrodnicze powinien mieć charakter zrównoważony, obejmujący wszystkie dziedziny życia: społeczeństwo, gospodarkę, infrastrukturę techniczną i środowisko naturalne.

Pragnę gorąco podziękować wszystkim osobom, które uczestniczyły w pracy nad aktualizacją Strategii. Mam nadzieję, że ta Strategia będzie służyć nie tylko organom Samorządu Gminy, ale także przyczyni się do aktywizacji gospodarczej i integracji ogółu mieszkańców.

Wójt Gminy
Adam Woropaj

Duszniki, marzec 2007 rok.

1. Wstęp

„Strategia Rozwoju Gminy Duszniki do 2015 roku”, zwana dalej Strategią jest strategią rozwoju lokalnego, dokumentem planistycznym określającym podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju Gminy Duszniki w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym. Strategia ta powstała w 2001 roku.

Opracowywanie Strategii miało charakter procesu społecznego. Radni, sołtysi, szefowie firm i kierownicy instytucji, rolnicy, nauczyciele, działacze społeczni i pracownicy Urzędu Gminy wspólnie budowali poszczególne elementy Strategii. Dokonano społecznej oceny mocnych i słabych stron gminy, określono szanse i zagrożenia, wypracowano wizję i misję gminy. Zidentyfikowano najpoważniejsze problemy oraz ustalono cele strategiczne w rozwoju gminy Duszniki.

Do najważniejszych problemów tutaj występujących zaliczono przede wszystkim stosunkowo mały potencjał gospodarczy oraz nieodpowiedni stan infrastruktury technicznej na całym obszarze gminy.

Przyjęto cztery cele strategiczne dla gminy Duszniki:

- Wzrost gospodarczy – aktywizacja działalności gospodarczej.
- Aktywna ochrona środowiska.
- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej.
- Rozwój usług społecznych.

Dla każdego z celów strategicznych zaplanowano cele operacyjne i zadania szczegółowe. Strategia realizuje zasadę zrównoważonego rozwoju to jest równoważnego rozpatrywania trzech dziedzin gminy, a mianowicie: gospodarczej, środowiskowej i społecznej. Strategia została przyjęta w drodze uchwały Rady Gminy Duszniki, a więc stała się gminnym aktem prawnym wyznaczającym kierunki działań organów samorządu gminnego.

Znaczna część zadań szczegółowych Strategii została już zrealizowana, pojawiły się nowe potrzeby społeczne i gospodarcze oraz zmieniły się niektóre uwarunkowania zewnętrzne rozwoju gminy. Jednak nadal cele główne rozwoju gminy nie zmieniły się. Dlatego była konieczna aktualizacja szczegółowych zapisów Strategii tak, aby przyszłe zadania konieczne do wykonania w gminie w pełni odpowiadały obecnym potrzebom rozwojowym tego terenu i ich realizacja mogła być dofinansowana z zewnętrznych źródeł wsparcia.

Istotną przesłanką do aktualizacji Strategii jest uruchomienie w ramach funduszy strukturalnych UE nowych programów operacyjnych, zaplanowanych do realizacji w latach 2007 - 2013. Ze środków finansowych tych programów będzie możliwe sfinansowanie znacznej części zadań inwestycyjnych gminy. Szczególnie ważnymi źródłami dodatkowych środków finansowych dla gminy będą fundusze z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Aktualizacja Strategii obejmuje perspektywę okresową od 2007 do 2015 roku. W ten sposób uwzględnia się zasadę czasową finansowania rozwoju gminy z funduszy strukturalnych: **n+2**. Przedmiotem aktualizacji strategii są:

- Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie
- Zadania szczegółowe na lata 2007 - 2015
- Spójność Strategii z celami dokumentów planistycznych wyższego rzędu.

Aktualizacja diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie polega na nowym opracowaniu danych statystycznych charakteryzujących stan gminy w zakresie: kapitału ludzkiego, sytuacji w oświacie, kulturze, działalności gospodarczej, infrastrukturze technicznej i społecznej oraz w zakresie finansów gminy. W tej części opracowania posłużono się danymi statystycznymi z GUS, głównie dotyczącymi 2005 roku i 2002 roku w przypadku korzystania z danych spisów powszechnych.

Zaktualizowana diagnoza potwierdziła aktualność celów strategicznych, dlatego nie zaproponowano zmian w tym zakresie. Nadal aktualne są misja i wizja gminy określone w 2001 roku. Natomiast opracowano na nowo zadania szczegółowe, (punkt 4.3 w „Programie rozwoju gminy”).

Znowelizowana Strategia uwzględnia cele i priorytety określone w dokumentach strategicznych wyższego rzędu. Nadrzędnym dokumentem, stanowiącym bazę odniesienia jest Strategia Rozwoju Kraju (SRK). W SRK wyznaczono priorytetowe cele oraz zidentyfikowano najważniejsze obszary, w których koncentrowane będą działania państwa. Cele Strategii Rozwoju Gminy Duszniki są w całości zgodne z głównym celem SRK, jakim jest: „*podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin*”.

Dokument Strategii jest spójny ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego oraz z celami programów operacyjnych planowanych na lata 2007 -2013 oraz.

Zaktualizowana Strategia przyjęta jest w drodze uchwały Rady Gminy.

2. Diagnoza stanu społeczno gospodarczego gminy Duszniki

„Przeszłość – jest to dziś tylko cokolwiek dalej:

Za kołami to wieś,

Nie jakieś tam coś, gdzieś

Gdzie nigdy ludzie nie bywali”.

C. K. Norwid „Przeszłość”

2.1. Organizacja Samorządu Gminy

Samorząd Gminy Duszniki funkcjonuje w oparciu o przepisy prawa dotyczące samorządu terytorialnego oraz w oparciu o statut gminy. Wszystkie osoby, które na stałe zamieszkują na obszarze Gminy Duszniki, z mocy ustawy o samorządzie gminnym, stanowią gminną wspólnotę samorządową, realizującą swoje zbiorowe cele lokalne poprzez swe organy oraz udział w referendum. Duszniki są gminą wiejską.

Rada Gminy Duszniki liczy 15 radnych. W Radzie Gminy funkcjonują następujące komisje stałe: Rewizyjna; Rolnictwa i Budżetu; Ochrony Środowiska i Porządku Publicznego; Oświaty, Kultury, Kultury Fizycznej i Zdrowia.

Jednostkami organizacyjnymi w Gminie Duszniki są:

- Urząd Gminy;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Gminny Zespół Oświatowy;
- Gminne Centrum Kultury;
- Szkoły Podstawowe;
- Gimnazja;
- Komunalny Zakład Budżetowy.

Jednostkami pomocniczymi są sołectwa w liczbie siedemnastu.

Gmina Duszniki posiada certyfikaty potwierdzające wysoką jakość pracy organów samorządu gminy. Urząd Gminy w Duszniki wprowadził i stosuje system zarządzania jakością w zakresie świadczenia usług administracyjnych dla ludności, co jest potwierdzone Certyfikatem ISO 9001:2000 wydanym przez jednostkę certyfikującą TÜV Rheinland Polska. Gmina uzyskała tytuł „Gminy Fair Play”. Oznacza to, że władze gminy kreują dobre wzorce współpracy samorządu z przedsiębiorcami, są także otwarte na nowe inicjatywy gospodarczo

- inwestycyjne, zapewniają przyjazny klimat dla inwestorów oraz profesjonalną obsługę inwestycyjną.

Gmina Duszniki jest także laureatem konkursu ekologicznego „Przyjaźni Środowisku” organizowanego przez Stowarzyszenie Europa Nasz Dom pod honorowym patronatem Prezydenta RP i posiada tytuł „Gmina Przyjazna Środowisku”. W 2003 roku Wójt Gminy został Wielkopolskim Wójtem Roku. W 2004 roku Gmina została zakwalifikowana do ogólnopolskiej listy „srebrnej setki samorządów”, a w 2006 r. otrzymała tytuł Mecenasa Polskiej Ekologii.

Obszar gminy objęty jest strategią rozwoju w ramach programu Leader. Przedstawiciele gminy są członkami Lokalnej Grupy Działania o nazwie KOLD obejmującej teren gmin Kuślin, Opalenica, Lwówek i Duszniki. Siedzibą tej Grupy jest miejscowość Duszniki.

2.2. Położenie i struktura przestrzenna.

Zgodnie z Nomenklaturą Jednostek Terytorialnych (NTS) Gmina Duszniki jest jednostką lokalnego poziomu NTS 5– i należy do powiatu szamotulskiego NTS 4, podregionu poznańskiego NTS 3, województwa wielkopolskiego NTS 2.

Gmina Duszniki jest jedną z 8 gmin powiatu szamotulskiego i 226 gmin województwa wielkopolskiego. W obecnych granicach działa od 1 stycznia 1973 roku. Jest w skali województwa średniej wielkości gminą.

Zgodnie z podziałem fizyczno - geograficznym Polski (wg J. Kondrackiego) Duszniki leżą w prowincji *Niż Środkowo – Polski*, podprowincji *Pojezierze Południowo – Bałtyckie*, makroregionie *Pojezierze Wielkopolskie*, krainie *Pojezierze Poznańskie* (315.51). Fizyczno – geograficzną lokalizację gminy (na mapie wg J. Kondrackiego) przedstawia rys. nr 1.

Rys. nr 1

Rejony fizyczno – geograficzne Polski wg J. Kondrackiego

Z gminą Duszniki graniczą następujące gminy:

- od północy Szamotuły,
- od północnego – wschodu Kaźmierz,
- od wschodu Tarnowo Podgórne,
- od południa Buk i Opalenica,
- od południowego – zachodu Kuślin,
- od zachodu Lwówek,
- od północnego – zachodu Pniewy.

Duszniki leżą w centrum Wielkopolski w odległości 40 km na zachód od Poznania i w odległości 120 km od granicy z Niemcami.

Rys. nr 2

Gmina Duszniki

Przez teren gminy przechodzi jeden z najważniejszych szlaków komunikacyjnych w Polsce: droga krajowa 92 Świecko – Warszawa – Terespol i autostrada A 2.

Położenie geograficzne gminy, w aspekcie rozwoju gospodarczego, jest bardzo korzystne. Lokalizacja gminy umożliwia zróżnicowany rozwój działalności gospodarczej, a zwłaszcza w zakresie usług związanych z obsługą ruchu turystycznego na trasach 92 i A 2.

Rys. nr 3

Podział administracyjny woj. wielkopolskiego

Gmina ma korzystnie ukształtowaną sieć osadniczą. Tworzą ją 20 miejscowości wiejskich rozłożonych prawie równomiernie po całym terenie gminy. Miejscowość Duszniki, w której znajduje się siedziba Urzędu Gminy, położona jest w centralnym miejscu gminy. Około 60 % mieszkańców gminy zamieszkuje w dużych wsiach (powyżej 500 mieszkańców), tj. w Dusznikach, Grzebienisku, Niewierzu, Podrzewiu i Sękowie.

Tabela nr 1

Sieć osadnicza w gminie Duszniki - Stan na 31.12.2005 r.

Lp.	Miejscowość	Mieszkańcy		Gospodarstwa domowe	
		Liczba	%	Liczba	%
1	Brzoza	276	3,4	71	3,4
2	Ceradz Dolny	329	4,0	85	4,0
3	Chełminko	184	2,2	42	2,0
4	Duszniki	2 326	28,4	631	29,8
5	Grodziszczko	103	1,3	23	1,1
6	Grzebienisko	696	8,5	170	8,0
7	Kunowo	181	2,2	40	1,9
8	Mieścinka	154	1,9	32	1,5
9	Młynkowo	168	2,1	38	1,8
10	Niewierz	510	6,2	129	6,1
11	Podrzewie	846	10,3	234	11,0
12	Sarbia	218	2,7	70	3,3
13	Sędzino	253	3,1	64	3,0
14	Sędziny	466	5,7	106	5,0
15	Sękowo	537	6,5	137	6,5
16	Wierzeja	200	2,4	47	2,2
17	Wilkowo	219	2,7	56	2,6
18	Wilczyna	368	4,5	100	4,7
19	Zakrzewko	84	1,0	27	1,3
20	Zalesie	75	0,9	16	0,8
	RAZEM	8 193	100,0	2118	100,0

Zródło: dane Urzędu Gminy Duszniki.

Gmina Duszniki ma powierzchnię 15 628 ha (156,3 km²). Większość obszaru gminy zajmują tereny rolnicze, które stanowią prawie 85 proc. powierzchni ogólnej gminy. Na 1 mieszkańca gminy przypada 1,63 ha użytków rolnych (w województwie wielkopolskim 0,56 ha). Wskazuje to na wybitnie rolniczy charakter gminy. Obszar gminy jest częścią większej przestrzeni w środkowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego o typowo rolniczym charakterze.

Gmina cechuje się bardzo niską lesistością terenu, gdyż lasy zajmują tylko 6,3 proc. powierzchni ogólnej gminy. Także wody zajmują bardzo mały obszar tj. około 1,2 proc. powierzchni ogólnej Gminy.

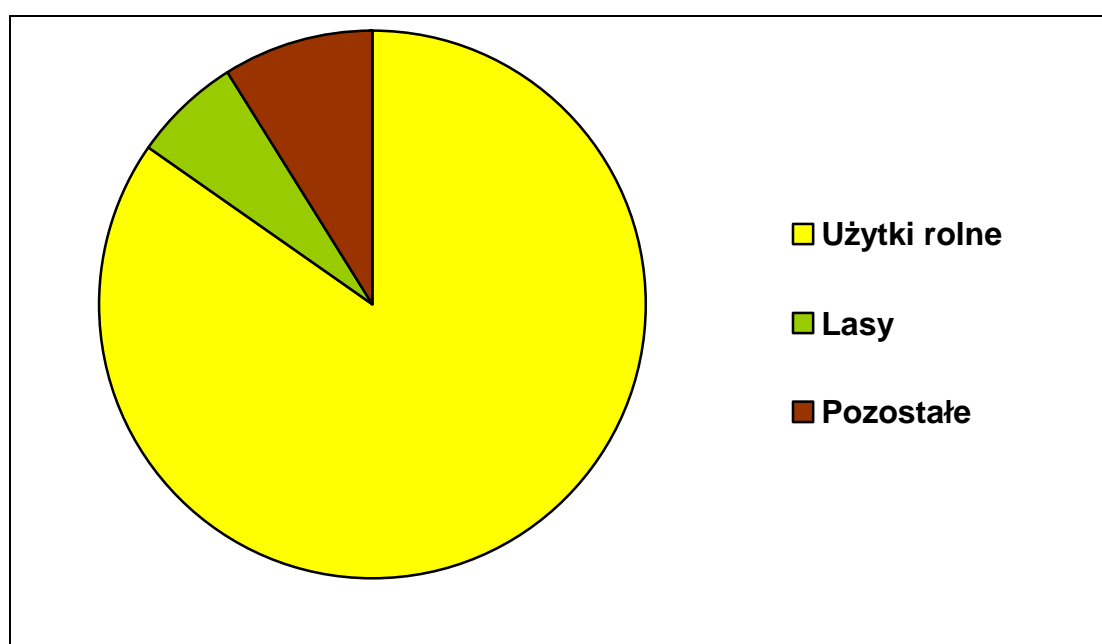
Sposób użytkowania gruntów w gminie Duszniki przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 2

Użytkowanie gruntów według granic administracyjnych

Wyszczególnienie	Gmina Duszniki		Powiat szamotulski		Województwo wielkopolskie	
	Ha	%	Ha	%	Ha	%
Użytki rolne	13 254	84,81	66 879	59,74	1 894 135	63,51
Lasy	984	6,30	34 974	31,24	761 778	25,54
Pozostałe grunty	1 390	8,89	10 102	9,02	326 646	10,95
Powierzchnia ogółem	15 628	100,00	111 955	100,00	2 982 559	100,00

Źródło: Ważniejsze dane o powiatach i gminach województwa wielkopolskiego 2000 r. – US Poznań 2000.

Struktura gruntów w Gminie Duszniki

Należy zauważyć, że w gminie zostały wydzielone nowe tereny pod inwestycje gospodarcze. W Sękowie wydzielono tereny o powierzchni 50 ha przy drodze krajowej nr 92, uzbrojone w sieć wodociagową, gazową, elektryczną i telefoniczną. W Podrzewiu są tereny przy drodze nr 92 uzbrojone w sieć wodociagową, elektryczną, kanalizacyjną i telefoniczną. W Sędzinach są tereny (150 ha) po obu stronach autostrady A2, w sąsiedztwie miejsca obsługi podróżnych, 6 km od węzła Buk na A2.

Podstawowymi funkcjami pełnionymi na terenie gminy są: rolnictwo, drobna wytwórczość, usługi i handel.

2.3. Środowisko przyrodnicze

Klimat na terenie gminy jest typowy dla Pojezierza Poznańskiego. Cechą szczególną klimatu tego Pojezierza jest wzajemne oddziaływanie powietrza morskiego i kontynentalnego. Powoduje to dużą zmienność stanów pogody. Niekorzystną cechą klimatu jest niski poziom opadów atmosferycznych, powodujący długotrwałe susze. Roczna suma opadów atmosferycznych (obliczona na podstawie wieloletnich obserwacji) wynosi 520 mm. W roku 2000 było tylko 485 mm opadów atmosferycznych.

Dla zobrazowania cech klimatycznych tego terenu na tle różnych rejonów województwa wielkopolskiego w tabeli nr 3 przedstawiono dane charakteryzujące klimat w Pile, Poznaniu, Kole, Lesznie i Kaliszu.

Tabela nr 3

Średnie wieloletnie cechy klimatu w Wielkopolsce.

Miasta	Średnie temperatury powietrza (°C)	Względna wilgotność powietrza (%)	Zachmurzenie nieba (%)	Suma opadów rocznie (mm)	Średnia prędkość wiatru (m/s)
Piła	7,6	81	56	546	3,4
Poznań	8,0	78	65	528	4,0
Koło	7,9	80	64	538	2,9
Leszno	8,1	81	67	539	3,4
Kalisz	7,8	81	65	517	2,9

Źródło: Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w latach 1997 – 1998, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu Poznań 1999r.

Gmina Duszniki leży na falistej równinie moreny dennej urozmaiconej wzniesieniami polodowcowymi. Krajobraz jest równinny, w którym dominują położone wokół wiosek pola uprawne i łąki.

Teren gminy Duszniki należy do zlewni rzeki Obry. Płyną przez gminę rzeki: Mogilnica Górna (38 km), Mogilnica Wschodnia (31 km), Mogilnica Mała (9 km). Są tutaj dwa małe, płytkie jeziora: Wilczyńskie (8,5 ha) i Niewierskie (3,5 ha).

Środowisko przyrodnicze cechuje się stosunkowo dużą bioróżnorodnością. Wśród pól uprawnych i łąk znajdują się zadrzewienia.

Zbiorowisko leśne stanowią zespoły borowe (bory mieszane świeże z przewagą sosny) oraz zespoły dąbrów (lasy świeże) – dęby z nieznaczną domieszką sosny i brzozy. Podszycie średnie tworzą krzewy leszczyny i jarzębiny. Runo jest bogate, trawiasto – krzewinkowe. Bory występują w części południowo – zachodniej gminy, wzdłuż Mogilnicy.

Jest tutaj także bogata fauna. Ptaki występują w środowiskach wodno – błotnych i leśnych. Istnieją trzy miejsca gniazdowania gatunków chronionych: jedno bociana czarnego i dwa żurawia w rejonie torfowisk Niewierza i Wilczyny oraz w zabagnionych fragmentach śródleśnych uroczysk.

Wzdłuż Mogilnicy Wschodniej jest rezerwat leśny „Duszniczki” o powierzchni 0,77 ha, obejmujący chronione modrzewie (utworzony w 1958 r.).

W wielu miejscowościach znajdują się stare parki dworskie, a mianowicie:

- park dworski w Sarbi (6,75 ha),
- park dworski w Dusznikach (3,14 ha),
- park dworski w Niewierzu (2,80 ha),
- park dworski w Podrzewiu (1,75 ha),
- park dworski w Wilczynie (1,00 ha),
- park dworski w Ceradzu Dolnym (9,28 ha),
- park dworski w Brzozie (4,07 ha),
- park dworski w Sękowie (3,36 ha),
- park dworski w Sędzinach (2,95 ha).

Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 3 grudnia 2003 roku w sprawie określenia wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych należy ograniczyć (Dz. Urzędowy Województwa Wielkopolskiego nr 192 poz. 3568) w gminie Duszniki wyznacza tak zwane obszary

szczególnie narażone (OSN), które obejmują powierzchnię 7 580 ha. Grunty na tych obszarach ma 350 gospodarstw rolnych. Program czteroletnich działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych zawiera Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 31 marca 2004 roku (Dz. Urzędowy nr 51, 2004 r.). Program ukierunkowany głównie jest na eliminowanie błędów w stosowaniu nawozów.

Brak dużych zakładów przemysłowych i dobrze zorganizowana gospodarka odpadami sprawiają, że środowisko naturalne jest stosunkowo dobrze zachowane.

2.4. Dziedzictwo historyczne na obszarze Gminy.

Okolice Dusznik zamieszkiwane były już w okresie przedhistorycznym, o czym świadczą wykopaliska archeologiczne. Za czasów Piastów znajdowało się na tym terenie pięć grodów: niedaleko Brzozy, Młynkowa, Niewierza, Wilkowa i Zalesia. Były one częścią systemu obronnego dla Poznania od zachodu.

W przeszłości była to kraina mokradeł porośniętych lasem, Powodowało to „duszne powietrze” – stąd, jak głosi legenda, na nazwę wsi Duszniki wpłynęło środowisko przyrodnicze. Inna wersja powstania nazwy głosi, że wieś ta darowana została katedrze poznańskiej jako legat nieznanego ofiarodawcy za jego duszę i może, dlatego wieś nazwano Duszniki.

Na podstawie dokumentów znajdujących się w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu ks. prof. Józef Nowacki twierdzi, że Duszniki należały do dóbr biskupstwa poznańskiego już przed rokiem 1235. „Drugi znaczny zwarty kompleks w kluczu bukowskim tworzyły starodawne włości biskupie z X czy XI wieku: Wilczyna, Koszanowo, Podrzewie, Sękowo, Młynkowo, Duszniki i przejściowo Młodasko, częściowo nabyte w 1292 r., lecz już w XIV wieku sprzedane. Wilczyna wspomniana jest w przywileju Kazimierza Wielkiego z r. 1350, Koszanowo, Duszniki, Podrzewie i Sękowo w początkach XV wieku, Młynkowo w r. 1510.”¹ Można przypuszczać, że kościół powstał tu w XII wieku, ponieważ w tym okresie zaczęto nadawać kościołom tytuł św. Marcina. Parafia dusznicka należała wraz z Podrzewiem, Młynkowem, Sękowem i Wilczyną do klucza bukowskiego. Pierwsza wyraźna

¹ Dzieje Archidiecezji Poznańskiej” – Poznań 1965

wzmianka w dokumentach o Dusznikach pochodzi z 1417 r. – parafia wspomniana jest z okazji wizytacji biskupiej. Duszniki są lokowane na prawie niemieckim, tzw. ulicówka z XII lub XIV wieku. Zgodnie z osadnictwem niemieckim poprzez komasację gruntów stworzono regularny układ pól i zabudowań. Domy mieszkalne i pomieszczenia gospodarskie zostały skupione wzdłuż głównej drogi wiejskiej. Głównym zajęciem ludności wiejskiej była uprawa roli i chów zwierząt. Uprawiano proso, pszenicę, jęczmień, owies, żyto a także len, konopie, chmiel, rzepę, bób, groch, soczewicę, ogórki. Sadzono jabłonie, grusze, śliwy, wiśnie i winorośl. Hodowano bydło, konie świnie, owce i kozy, trzymano psy i koty, a z drobiu: kury, gęsi, rzadziej kaczki.

Do najstarszych miejscowości w gminie Duszniki należy również Wilczyna. Jako parafia wymieniana jest już od 1298 r.. Tytuł kościoła: św. Jadwiga wskazywałby na założenie jego w drugiej połowie XIII wieku prawdopodobnie przez Mikołaja I, który zanim został biskupem przebywał w Rzymie jako rzecznik kanonizacji św. Jadwigi. Wilczyna wspomniana jest także w przywileju Kazimierza Wielkiego z roku 1350.

Kościół w Wilczynie.

Równie dobrze udokumentowaną historię ma wieś Podrzewie, która pierwotnie była częścią parafii dusznickiej, a źródła pisane z 1510 r. wymieniają ją jako część parafii Wilczyna. W Podrzewiu przebywał biskup Wojciech Jastrzębiec, który 21 VIII 1408 roku wystawił dokument erekcyjny kościoła parafialnego w Kopanicy (obecnie powiat Wolsztyn). Dzień później (22 VIII 1408 r.) wystawiono dokument – „przywilej dotacyjny” dla kościoła w Kosieczynie w obecności kanonika poznańskiego Jaśka i kapelana biskupiego Jana. Pierwsza wzmianka o Grzebienisku pochodzi z 1387 roku, wieś należała wówczas do rodu Grzebienickich (Grzebienieckich), a w drugiej połowie XVI wieku przeszła na Skórów – Obornickich z Gaju Wielkiego. W XV wieku powstała w Dusznikach szkoła parafialna, a w XVII wieku szpital dla ubogich, który figuruje w aktach do 1907 r., potem był to budynek mieszkalny. W 1760 roku pobudowano nowy budynek szkolny, który istniał do II wojny światowej.

W okresie rozbiorów dobra dusznickie przeszły pod panowanie Prus i zostały oddane w dzierżawę Niemcom. Pomimo ustaleń Traktatu Wiedeńskiego z 1815 r., które gwarantowały wiele swobód ludności polskiej zaborca próbował wszelkimi sposobami zgermanizować Wielkopolskę. Ściągnięto urzędników i rzemieślników z Niemiec, popierano wykup polskiej ziemi. Majątek Duszniki nazwano Kaiserhof, a folwark Seelhorst, w końcu zarządzono tzw. rugi pruskie czyli przymusowe wywłaszczenie. Od 1876 r. wprowadzono język niemiecki jako urzędowy, a od 1887 r. zniesiono zupełnie naukę języka polskiego w szkołach, wprowadzając jednocześnie obowiązek powszechnego nauczania. Tylko nauka religii odbywała się w języku polskim.

W odpowiedzi na akcję germanizacyjną w całej Wielkopolsce rozbudził się duch narodowy i patriotyczny. Także społeczeństwo Ziemi Dusznickiej dało dowody patriotyzmu. Duszniczanie czynnie uczestniczyli w Powstaniu Styczniowym.

Dużą aktywność przejawiali Duszniczanie w dziedzinie gospodarczej. W roku 1812 uruchomiono mleczarnię, a w 1904 kolejkę wąskotorową łączącą Duszniki z cukrownią w Opalenicy. Pod koniec XIX wieku we wsiach należących do gmin Duszniki i Grzebienisko pobudowano kilka dworów i zabudowań folwarcznych.

W Dusznikach w 1888 r. powstało Kółko Rolnicze, w 1907 r. Bank Ludowy, udzielający Polakom kredytów (tzw. kasa Stefczyka).

Po ukazaniu się zarządzenia wprowadzającego również nauczanie religii po niemiecku, we wrześniu 1906 r. młodzież odpowiedziała strajkiem szkolnym, który trwał do lipca 1907 r.

Spółeczeństwo Dusznik i okolicznych wsi organizowało różne stowarzyszenia oświatowe, gimnastyczne, śpiewacze. W tym okresie powstało Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” (1876 r.), Koło Śpiewu „Lutnia” (1912 r.), biblioteka Katolickiego Stowarzyszenia Robotników Polskich – prowadził ją Ludwik Duszak oraz Towarzystwo Czytelni Ludowych.

Duszniczanie brali również czynny udział w Powstaniu Wielkopolskim. Po odzyskaniu niepodległości majątek wydzierżawiło Towarzystwo Akcyjne „Siew” z Poznania a Duszniki przeszły na skarb państwa. W 1924 r., utworzono Ochotniczą Straż Pożarną, w tym samym czasie powstało Kółko Włóścianek.

Pierwsze bomby lotnicze spadły na Duszniki 3 września, a jednostki Wehrmachtu wkroczyły 10 września 1939 roku. Wprowadzono godzinę policyjną, rozpoczęły się aresztowania. Od 1940 roku zaczęto masowo wywłaszczać Polaków, głównie rolników, których wywożono do Generalnej Guberni. 25 stycznia 1945 roku wkroczyły do Dusznik pierwsze oddziały wojsk radzieckich. W wyzwolonych Dusznikach już 8 lutego zaczął pracę Zarząd Gminy – organ administracji państwowej; 20 lutego uruchomiono Urząd Pocztowy. 17 lutego 1946 roku przeprowadzono pierwszy powojenny spis ludności. Gmina liczyła 5 497 mieszkańców a Duszniki zamieszkiwało 1 860 osób. W 1958 r. popłynął w Dusznikach prąd elektryczny. Pierwszego stycznia 1973 r. powstał Urząd Gminy w Dusznikach.

Świadectwo historii Ziemi Dusznickiej dają obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków. Obiektami zabytkowymi są między innymi:

- Duszniki: kościół p.w. Św. Marcina i jego wyposażenie, plebania, park, kościół ewangelicki wraz z terenem cmentarza przykościelnego,
- Brzoza: dwór, park i grodzisko wczesnośredniowieczne,
- Podrzewie: dwór i park,
- Wilczyna: kościół p.w. Św. Jadwigi i jego wyposażenie, park.

Pomnik Walk i Męczeństwa

2.5. Kapitał ludzki

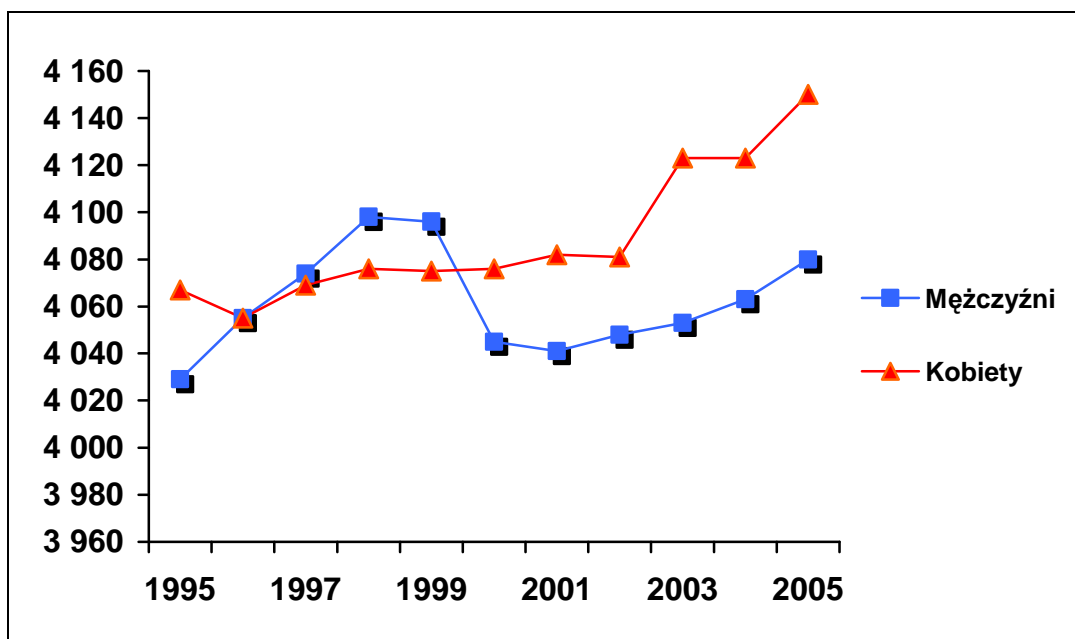
Kapitał ludzki gminy Duszniki wyrażony liczbą stale zameldowanych na terenie gminy mieszkańców od dziesięciu lat powoli systematycznie wzrasta. W okresie od 1995 roku do 2005 roku nastąpił przyrost ludności o 134 osoby, to jest o 1,6 proc (tabela nr 4).

Tabela nr 4

Ludność w gminie Duszniki według miejsca zameldowania na dzień 31. 12.

Lata	Ludność ogółem	Mężczyźni	Kobiety
1995	8 096	4 029	4 067
1996	8 110	4 055	4 055
1997	8 143	4 074	4 069
1998	8 174	4 098	4 076
1999	8 171	4 096	4 075
2000	8 121	4 045	4 076
2001	8 123	4 041	4 082
2002	8 129	4 048	4 081
2003	8 176	4 053	4 123
2004	8 186	4 063	4 123
2005	8 230	4 080	4 150

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS Warszawa

Kobiety i mężczyźni w gminie Duszniki w latach 1995-2005

W 2005 roku ludność gminy stanowiła 0,24 % ludności województwa wielkopolskiego. Pod względem liczby ludności gmina Duszniki zajmuje 101 miejsce w województwie wielkopolskim. Szczegółową charakterystykę ilościową kapitału ludzkiego gminy Duszniki według stanu na 31 grudnia 2005 roku przedstawia tabela nr 5.

Tabela nr 5

**Ludność według wieku, płci w gminie Duszniki w 2005 roku
stan 31.12.2005 rok**

Wyszczególnienie cech	Liczba osób	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet
Ogółem ludność	8162	4052	4110
Grupy wiekowe lata:			
– 0-4	449	218	231
– 5-9	520	276	244
– 10-14	550	292	258
– 15-19	647	348	299
– 20-24	816	404	412
– 25-29	659	351	308
– 30-34	631	312	319
– 35-39	521	247	274
– 40-44	554	287	267
– 45-49	618	307	311
– 50-54	558	314	244
– 55-59	511	243	268
– 60-64	216	97	119
– 65-69	250	117	133
– 70-74	250	87	163
– 75-79	208	79	129
– 80-84	136	48	88
– 85 lat i więcej	68	25	43
Wiek przedprodukcyjny	1 908	994	914
Wiek produkcyjny	5 223	2 702	2 521
Wiek mobilny(18 - 44 lata)	3 439	1 741	1 629
Wiek niemobilny (mężczyźni 45 – 64; kobiety 45 – 59)	1 784	961	823
Wiek poprodukcyjny(mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)	1 031	356	675
Biologiczne grupy wieku:	8 162	4 052	4 110
– 0-14 lat	1 519	786	733
– 15-64 lat	5 731	2 910	2 821
– 65 lat i więcej	912	356	556
Edukacyjne grupy wieku :	2 982	1 538	1 444
– 0- 6 lat	639	320	319
– 7-12 lat	655	357	298
– 13-15 lat	354	182	172
– 16-18 lat	382	200	182
– 19-24 lat	952	479	473

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Tak zwane wskaźniki obciążenia demograficznego na obszarze gminy w 2005 roku były stosunkowo korzystne i przedstawiały się następująco:

- Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym 56,3;
- Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 54,0;
- Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym 19,7.

Inne wybrane wskaźniki charakteryzujące kapitał ludzki gminy Duszniki za 2005 rok kształtują się jak poniżej:

- Kobiety na 100 mężczyzn 101,0 osób
- Małżeństwa na 1000 ludności 1,3 osób
- Urodzenia żywe na 1000 ludności 10,8 osób
- Zgony na 1000 ludności 8,8 osób.

Gmina ma niską gęstość zaludnienia, na 1 km² przypada 77 osób, w województwie wielkopolskim odpowiednio 112 osób. Przyrost naturalny wyniósł 1,3 osoby na 1000 ludności i był niższy niż w województwie wielkopolskim. Migracje wewnętrzne stale utrzymują się na niskim poziomie.

Poziom wykształcenia ludności zamieszkałej na terenie gminy Duszniki ilustrują dane uzyskane w wyniku Narodowego Powszechnego Spisu Ludności w 2002 roku.

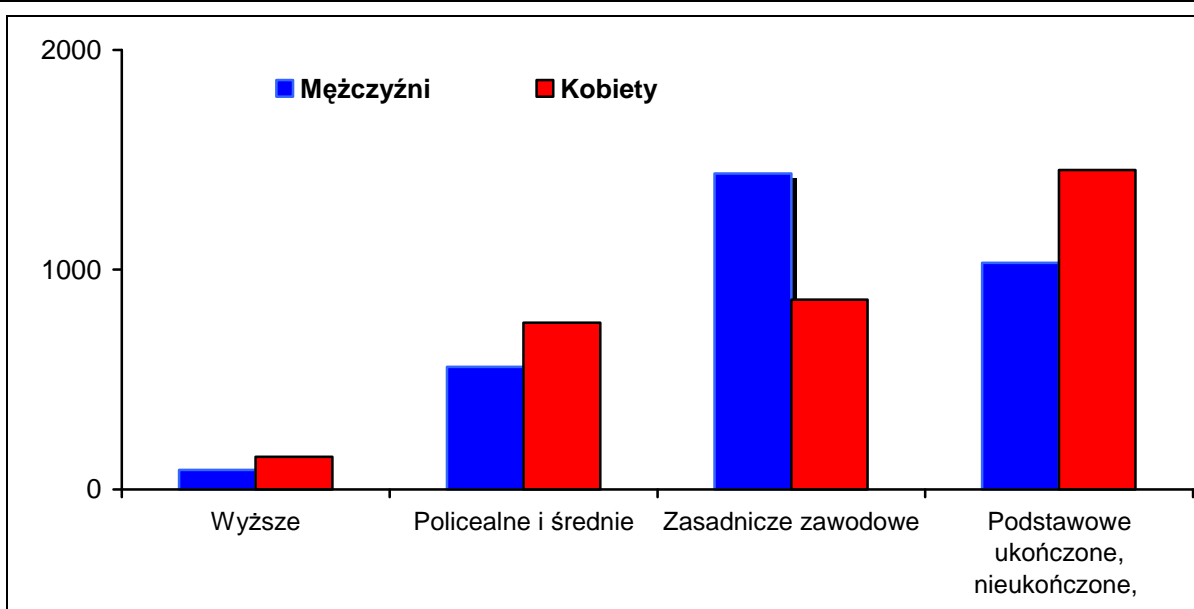
Spółeczność 6 340 osób aktywnych ekonomicznie w gminie posiadała wykształcenie: wyższe - 237 osób, policealne i średnie – 1 317 osób, zasadnicze zawodowe – 2 301 osób, podstawowe ukończone nieukończone i bez wykształcenia – 2 485 osób. Tylko 3,7 proc. społeczeństwa gminy (w grupie aktywnych ekonomicznie) posiadało wykształcenie wyższe, a 36,1 proc nie legitymowało się wyższym poziomem wykształcenia niż podstawowe.

Tabela nr 6

Aktywni ekonomicznie w gminie Duszniki wg poziomu wykształcenia

Poziom wykształcenia	Ogółem	%ogółu	Mężczyźni	Kobiety
Wyższe	237	3,73	89	148
Policealne i średnie	1 317	20,78	558	759
Zasadnicze zawodowe	2 301	36,29	1 438	863
Podstawowe ukończone, nieukończone, brak wykształcenia	2 485	39,20	1 031	1 454
Razem	6 340	100,00	3 116	3 224

Źródło: Dane Narodowego Powszechnego Spisu Ludności w 2002 roku.

Kobiety i mężczyźni aktywni zawodowo wg poziomu wykształcenia

W okresie ostatnich dziesięciu lat występowały duże wahania na gminnym rynku pracy. W 2005 r. społeczność osób pracujących (bez rolników indywidualnych, duchownych oraz zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących nie przekroczyła 9 osób) liczyła 969 osób, w tym 389 kobiet. W połowie lat dziewięćdziesiątych podstawowym sektorem zatrudnienia jest sektor rolniczy. Obecnie w tym sektorze pracuje (bez rolników indywidualnych) tylko kilkadziesiąt osób. W ostatnich latach wzrosło zatrudnienie w sektorze przemysłowym (tabela).

Tabela nr 7

Osoby pracujące w gminie Duszniki w latach 1995 do 2005

Rok	Ogółem	Zatrudnienie w sektorach gospodarki				
		Sektor rolniczy	Sektor przemysłowy	Sektor usługowy razem	Usługi rynkowe	Usługi nierynkowe
1995	742	200	86	456	294	162
1996	1 015	386	128	501	334	167
1997	1 084	434	126	524	347	177
1998	913	293	128	492	320	172
1999	922	287	144	491	317	174
2000	796	283	109	404	254	150
2001	579	77	118	384	245	139
2002	549	66	157	326	189	137
2003	793	56	373	364	219	145
2004	780	bd	bd	bd	bd	bd
2005	969	bd	bd	bd	bd	bd

Źródło: Bank danych Regionalnych GUS; bd – brak danych

W 2005 roku wskaźnik liczby pracujących na 1 000 ludności wyniósł w: gminie Duszniki 118,7 osób (województwo wielkopolskie 245,9).

Na koniec 2005 roku grupa osób bezrobotnych liczyła 396 osób, w tym 216 kobiet (54,54 % ogółu bezrobotnych). Stan tej grupy osób w ostatnich latach ulega stosunkowo dużym zmianom.

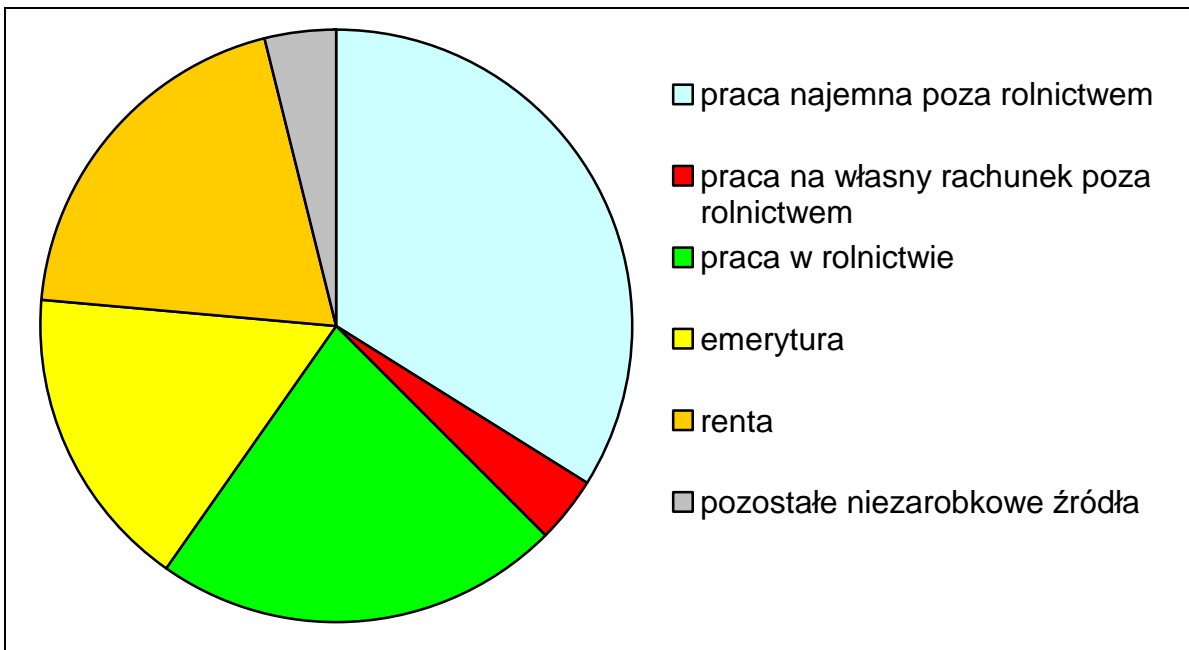
Własne źródła utrzymania ma 62 proc. ludności gminy. Pozostałe osoby są na utrzymaniu. Głównymi źródłami własnego utrzymania ludności jest praca najemna poza rolnictwem oraz praca w rolnictwie.

Tabela nr 8

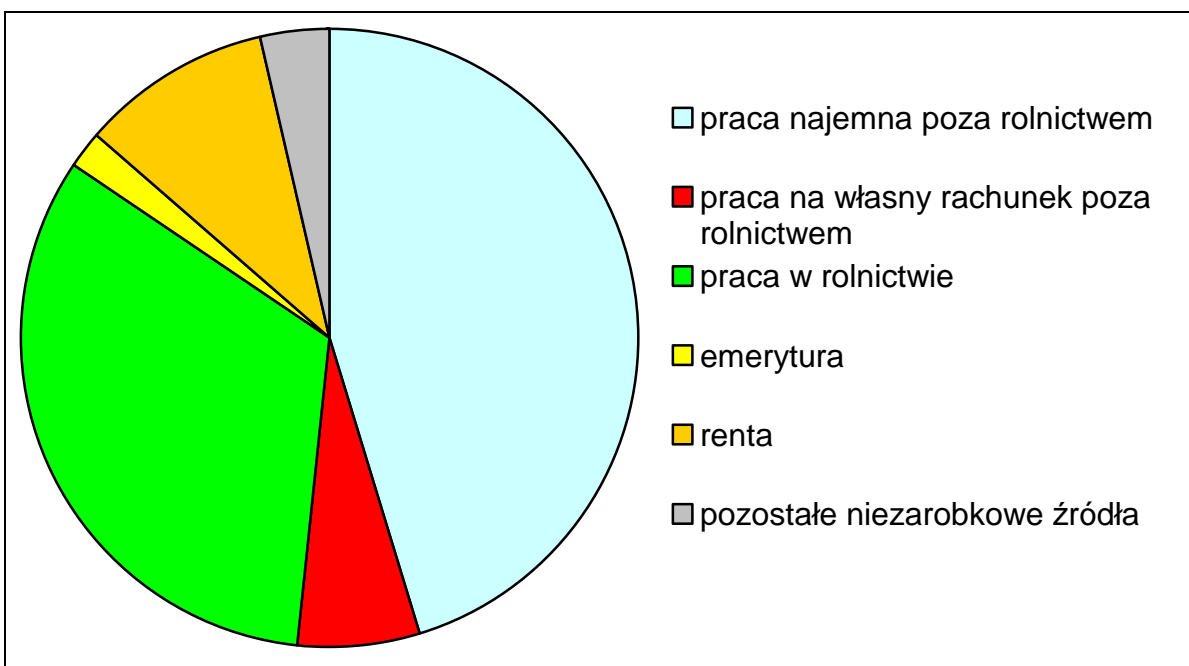
Źródła utrzymania ludności w gminie Duszniki w 2002 roku

Źródła utrzymania ludności	Liczba osób
Własne źródła utrzymania:	4 935
w tym:	
praca najemna poza rolnictwem	1 666
praca na własny rachunek poza rolnictwem	179
praca w rolnictwie	1 103
emerytura	822
renta	979
pozostałe niezarobkowe źródła	186
Utrzymywani:	3 067
w tym:	
praca najemna poza rolnictwem	1 389
praca na własny rachunek poza rolnictwem	195
praca w rolnictwie	1 003
emerytura	66
renta	302
pozostałe niezarobkowe źródła	112

Źródło: Dane Narodowego Powszechnego Spisu Ludności w 2002 roku.

Struktura źródeł utrzymania ludności w gminie Duszniki posiadającej własne źródła utrzymania

Struktura źródeł utrzymania ludności w gminie Duszniki będącej na utrzymaniu.

Z przedstawionej charakterystyki kapitału ludzkiego w gminie Duszniki wynika, iż w działaniach rozwojowych ważne miejsce powinny zajmować dalsze przedsięwzięcia zmierzające do poprawy poziomu wykształcenia ludności i podnoszenia kwalifikacji zawodowych ludności czynnej zawodowo.

2.6. Gospodarka

2.6.1. Podmioty gospodarcze

W aspekcie działalności gospodarczej Duszniki są gminą typowo rolniczą. Dobrze rozwinięta jest tutaj gospodarka ukierunkowana na obsługę rolnictwa i ludności. Przede wszystkim funkcjonują drobne zakłady branży metalowej i drzewnej oraz liczne warsztaty rzemieślnicze.

Od początku lat dziewięćdziesiątych systematycznie wzrasta liczba podmiotów gospodarczych. W 1996 roku było 291 podmiotów gospodarki z terenu gminy Duszniki, zarejestrowanych w systemie REGON, a w 2005 roku były już 563 takie podmioty.

Podział podmiotów według sekcji gospodarki przedstawia się następująco:

– rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	19 podmiotów;
– przemysł	62 podmioty;
– budownictwo	82 podmiotów;
– handel i naprawy	178 podmiotów;
– hotele i restauracje	13 podmiotów;
– transport, łączność, gospodarka magazynowa	6 podmiotów;
– pośrednictwo finansowe	10 podmiotów;
– obsługa firm i nieruchomości	54 podmioty;
– administracja publiczna	15 podmiotów;
– edukacja	17 podmiotów.

Największymi zakładami na terenie gminy są: Polskie SANO w Sękowie (firma zajmująca się produkcją pasz) oraz Rolniczy Kombinat Spółdzielczy w Wilczynie. Wykaz największych podmiotów gospodarczych działających w gminie Duszniki zawiera tabela nr 9.

Największe podmioty gospodarcze w gminie Duszniki

Nazwa zakładu	Przedmiot działalności	Liczba pracowników
Polskie SANO Sękowo	produkcja pasz i koncentratów	210
Rolniczy Kombinat Spółdzielczy w Wilczynie	produkcja rolnicza, przetwórstwo mięsa	122
Bank Spółdzielczy Duszniki	obsługa finansowa	80
Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” Duszniki	handel artykułami spożywczymi, przemysłowymi, budowlanymi, <u>piekarnia</u>	71
PPHU ARDREW Duszniki	stolarstwo, wyroby drewniane	100
BIOCOSMETICS	produkcja kosmetyków	60
Ferma Hodowli Kur Nieśnych IZ Oddział Badawczy Drobiarstwo w Dusznikach	hodowla piskląt, produkcja jaj i drobiu	55
DEKSTER Sp. z o.o. Duszniki	produkcja kontenerów	45
Restauracja, Stacja Paliw A2	gastronomia, handel	43
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Wachowiak” Niewierz	skup surowców wtórnych, skup i ubój zwierząt, skup zbóż	37
Spółdzielnia Kółek Rolniczych Duszniki	usługi rolnicze, handel i produkcja rolnicza	21
„STASZAK” s.c. Duszniki	handel i naprawa samochodów	19
Hurtownia EUROCASH Irena Waclaw – Sękowo	handel artykułami spożywczymi i chemicznymi	18
Spółdzielnia Produkcji Rolnej Duszniki	produkcja rolnicza	16

Źródło: dane Urzędu Gminy Duszniki

2.6.2 Rolnictwo

Produkcja rolnicza jest podstawowym działem gospodarki w gminie Duszniki. Użytki rolne zajmują 13 254 ha, tj. 84,81% powierzchni ogólnej gminy. Na jednego mieszkańca gminy przypada średnio 1,63 ha użytków rolnych (powiat szamotulski 0,78 ha, województwo wielkopolskie 0,56 ha).

Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej oceniona przez Instytut Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (w skali 100 punktowej) ma wartość 67,9 pkt. (powiat szamotulski 71,2 pkt., województwo wielkopolskie 63 pkt.) i oznacza średnio korzystne warunki przyrodnicze do produkcji rolniczej. Grunty orne klas marginalnych – niskourodzajnych (V i VI klasa) stanowią w gminie 30 % powierzchni ogółu gruntów rolnych (powiat szamotulski 28 %, województwo wielkopolskie 40 %).

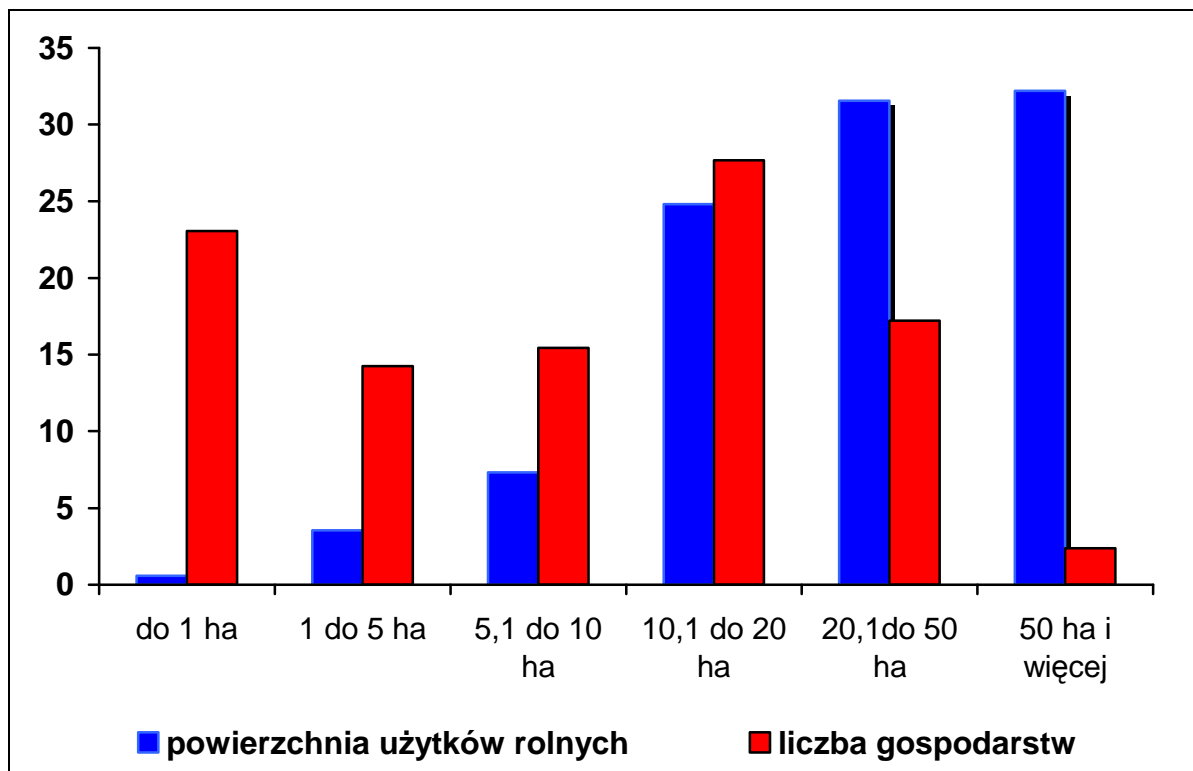
Według danych Powszechnego Spisu Rolnego (2002 rok) w gminie były 842 gospodarstwa rolne, które posiadały łącznie 13 217 ha gruntów. Indywidualnych gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha było 648. Indywidualne gospodarstwa rolne o powierzchni użytków rolnych do 10 ha w liczbie 444 gospodarstw (52,73 % ogółu gospodarstw) zajmowały powierzchnię 1 512 ha (11,44 % powierzchni użytków rolnych gminy). Strukturę agrarną w gminie ilustrują dane w tabeli 10 i na poniższym rysunku.

Tabela nr 10

Struktura agrarna w gminie Duszniki

Grupy obszarowe gospodarstw	Powierzchnia użytków rolnych ha	Struktura obszarowa w %	Liczba gospodarstw	Struktura gospodarstw w %
do 1	77	0,58	194	23,04
1 do 5	469	3,55	120	14,25
5,1 do 10	966	7,31	130	15,45
10,1 do 20	3 279	24,81	233	27,67
20,1 do 50	4 170	31,55	145	17,22
50 ha i więcej	4 256	32,20	20	2,38
Razem	13 217	100,00	842	100,00

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2002

Struktura agrarna w gminie Duszynki (% w poszczególnych grupach obszarowych)

Rolniczą produkcję towarową na rynek prowadziły 542 gospodarstwa rolne. Pozostałe gospodarstwa rolne produkują na potrzeby własne lub w ogóle nie prowadzą produkcji rolniczej.

Na terenie gminy gospodarują następujące wielobranżowe przedsiębiorstwa rolne:

- Rolniczy Kombinat Spółdzielczy Wilczyna	878,79 ha
- NIVAPOL Niepruszewo	564,50 ha
- Spółdzielnia Produkcji Rolnej Duszynki	246,60 ha
- Rolniczy Kombinat Spółdzielczy Głuponie	207,90 ha
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Turowo	118,54 ha
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych Duszynki	107,74 ha.

Pod zasiewami jest 12 176 ha gruntów ornych. Około 80 proc. całkowitej powierzchni upraw zajmują zboża. W 2002 r. uprawiano: 2 772 ha pszenicy; 856 ha żyta; 2 045 ha jęczmienia; 2 524 ha pszenżyta. Ponadto uprawiano: 466 ha buraków cukrowych; 1 024 ha rzepaku; 170 ha ziemniaków, 121 ha warzyw (tabela 11).

**Powierzchnia zasiewów na gruntach ornych
w gminie Duszniki w 2002 roku.**

Uprawy	Powierzchnia w ha
Ogółem powierzchnia, w tym:	12 176
pszenica ozima	2 582
pszenica jara	190
żyto	856
jęczmień ozimy	810
jęczmień jary	1 235
owies	221
pszenżyto ozime	2 524
pszenżyto jare	35
mieszanki zbożowe ozime	45
mieszanki zbożowe jare	1 187
gryka, proso i inne zbożowe	5
kukurydza na ziarno	209
kukurydza na zielonkę	246
strączkowe jadalne	8
ziemniaki	170
buraki cukrowe	466
rzepak ozimy	1 024
rzepak jary	134
okopowe pastewne	17
warzywa gruntowe	121
truskawki	2

Źródło: Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2002

Produkcja roślinna, zwłaszcza zbóż ukierunkowana jest głównie pod potrzeby żywienia zwierząt gospodarskich. Obok tradycyjnych kierunków produkcji roślinnej w niewielkim stopniu rozwijają się tutaj uprawy specjalistyczne, a zwłaszcza uprawa warzyw gruntowych. Przykładem może być uprawa szparagów. Plony roślin uprawnych są wyższe od przeciętnych w województwie wielkopolskim (brak oficjalnych szczegółowych danych na temat plonów na tym obszarze). Oceniając produkcję roślinną należy stwierdzić, że obecnie struktura zasiewów roślin uprawnych jest dość uproszczona.

Na terenie gminy prowadzona jest intensywna produkcja zwierzęca. Głównym kierunkiem redukcji zwierzęcej jest chów trzody chlewnej. Poza tym prowadzony jest chów bydła mlecznego i drobiarstwo.

Tabela nr 12

Stan pogłowia zwierząt gospodarskich w gminie Duszniki w 2002 roku

Gatunki zwierząt	Stan zwierząt w sztukach
Bydło	2 809
Krowy	934
Trzoda chlewna	53 906
Trzoda chlewna lochy	4 641
Konie	104
Owce	4
Kury	88 826
Kury nioski	85 821
Kozy	81

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2002

Na terenie gminy znajduje się ferma drobiu „Ferma Hodowli Kur Nieśnych Instytut Zootechniki”, zaopatrująca w materiał hodowlany producentów z terenu Wielkopolski.

Produkcja roślinna sprzedawana jest głównie w formie surowca do zakładów poza terenem gminy. Zboża odstawiane są przede wszystkim do zakładów zbożowych w Szamotułach, buraki cukrowe do Cukrowni w Opalenicy, rzepak do Zakładów w Szamotułach. Skup mleka prowadzi głównie Spółdzielnia Mleczarska w Kaźmierzu.

2.7 Infrastruktura społeczna

2.7.1 Oświata

Oświata w gminie zaliczana jest do najlepszych w Wielkopolsce. W latach 1975 - 1986 wybudowano w Dusznikach tzw. osiedle oświatowe, w którym centralne miejsce zajmuje budynek szkolny. W roku 2003 oddano do użytku nowy budynek gimnazjum w Dusznikach. Ponadto wybudowano w Grzebienisku salę gimnastyczną, i wyremontowano gimnazjum w Grzebienisku.

Na terenie gminy Duszniki znajdują się:

- Gimnazja w: Dusznikach i Grzebienisku, łącznie 15 oddziałów;
- Szkoła Podstawowa w Dusznikach z Punktem Filialnym w Podrzewiu, łącznie 19 oddziałów;
- Szkoły podstawowe w: Sędzinku i Grzebienisku z oddziałami przedszkolnymi, łącznie 17 oddziałów,
- Przedszkole w Dusznikach z oddziałami zamiejscowymi w Podrzewiu i Sękowie, łącznie 9 oddziałów.

Tabela nr 13

Szkoły w gminie Duszniki w roku szkolnym 2005/ 2006

Szkoła	Uczniowie	Nauczyciele	Absolwenci	Koła zainteresowań
SP Duszniki z punktem filialnym w Podrzewiu	380	33	66	Informatyczne, języka niemieckiego, plastyczne, ekologiczne, teatralne, SKS
SP Grzebienisko z oddziałami przedszkolnymi	212	18	24	Plastyczne, wokalnie-teatralne, SKS
SP Sędzino z oddziałami przedszkolnymi	99	16	11	Przyrodnicze, informatyczne, taneczne, SKS
Gimnazjum Grzebienisko	78	13	28	Biologiczno-chemiczne, informatyczne, polonistyczne, teatralne
Gimnazjum Duszniki	251	27	91	
Przedszkole Duszniki z oddziałami w Podrzewiu i Sękowie	166	12	44	

Źródło: Dane UG Duszniki.

2.7.2. Działalność kulturalna

Od wielu lat społeczność gminy Duszniki wyróżnia się bardzo aktywną działalnością kulturalną. Najbardziej reprezentatywnym nurtem aktywności kulturalnej jest działalność chóralna. Chór mieszany "Halka" przy Gminnej Spółdzielni "Samopomoc Chłopska" powstał w 1947 r. W latach osiemdziesiątych powstały i działają do dzisiaj Zespoły Pieśni Ludowej: Duszniczanka, Niewierzanka, Podrzewianka i Radość w Chełminku, które odnoszą sukcesy na arenie krajowej startując w różnego rodzaju konkursach czy przeglądach.. W ostatnich latach do zespołu ludowego „Duszniczanka” dołączyła kapela, co zdecydowanie wzbogaciło repertuar zespołu. Miernikiem kulturalnej aktywności społeczności Ziemi Dusznickiej jest kalendarz imprez w roku. Tworzą go dwie imprezy o zasięgu ponadwojewódzkim: majowe Wielkopolskie Dni Muzyki i sierpniowy Przegląd Pieśni Ludowej oraz kilkadziesiąt imprez lokalnych.

W Dusznikach organizowane jest od kilku lat "ludowe święto ludowego śpiewania" o zasięgu krajowym "Przegląd Śpiewaczych Kół Gospodyń Wiejskich". Biorą w nim udział zespoły ludowe z całego kraju.

W Grzebienisku działa Bractwo Kurkowe, organizacja mająca wielowiekową tradycję. Także w Grzebienisku znajduje się lokalne muzeum, gdzie zgromadzono unikatowe eksponaty kultury materialnej i ogólnej środowiska.

Ostatnim przedsięwzięciem był występ grupy teatralnej złożonej z pracowników Urzędu Gminy i jednostek podległych wystawiła sztukę dla dzieci "O straszliwym smoku, dzielnym szewczyku o prześlizniętej królowej i królu gwoździu".

Gminne Centrum Kultury w Dusznikach organizuje:

- przeglądy powiatowe: tańca towarzyskiego młodych wokalistów i instrumentalistów, kolęd i pastorałek,
- konkursy plastyczne i fotograficzne,
- wystawy rzeźby, obrazów i fotogramów,
- koncerty „Pro Sinfonika” dla dzieci i młodzieży,
- spektakle teatralne,
- prowadzi grupę „taekwondo”,
- wydaje miesięcznik „Kulturalny Duszek”.

Na terenie gminy działają 2 wiejskie domy kultury i 6 świetlic.

Aktywnie działa Towarzystwo Miłośników Ziemi Dusznickiej, które zorganizowało muzeum regionalne w pomieszczeniach GCK.

Zespoły: „Duszniczanka”, „Radość”, „Niewierzanka”.

Muzeum Kurkowego Bractwa w Grzebienisku

Duże znaczenie mają kontakty o charakterze kulturalnym z zagranicą: holenderskim Lemmer i SAS van Gant oraz niemieckim Fassberg. Dusznicka kultura wypełnia więc swoje posłannictwo w gminie oraz wzorowo promuje i popularyzuje gminę w kraju i zagranicą.

Chór „Halka” w koszulkach promujących projekt KOLD (maj 2006 r.)

Tabela nr 14

Zespoły, koła zainteresowań działające w gminie Duszniki

Nazwa zespołu	Gdzie działa	Ilość członków	Rok założenia
Zespół pieśni ludowej „Duszniczanka”	Duszniki – GCK	19	1995
Zespół wokalny – instrumentalny „Szok”	Duszniki – GCK	4	1994
Zespół pieśni religijnej „Anima”	Duszniki	6	1996
Ognisko Muzyczne	Duszniki – GCK	13	
Kółko teatralne	Duszniki – GCK	10	
Zespół wokalny – instrumentalny „Verbis”	Duszniki	3	1979
Zespół wokalny dziewcząt	Duszniki – SP	10	
Szkolny chór „Anka”	Duszniki – SP	40	1969
Zespół pieśni ludowej „Radość”	Chełminko – GOK	10	1986
Kółko teatralne	Grzebienisko – SP	20	
Ognisko Muzyczne	Grzebienisko	14	
Zespół pieśni ludowej „Niewierzanka”	Niewierz – GOK	14	1990
Zespół wokalny „Filipinki”	Niewierz – GOK	9	1997
Zespół pieśni ludowej „Podrzewianka”	Podrzewie	13	1987
Zespół pieśni i tańca „Pierwiosnek”	Sękowo – GOK	36	1998
Chór mieszany „Halka”	Duszniki – GS	45	1947
Zespół flażoletowy	Duszniki – SP	40	1998
Zespół taneczny WITCH	GCK Duszniki	20	2004

Źródło: Dane Urzędu Gminy Duszniki

2.7.3. Sport

Wysoki poziom w gminie Duszniki prezentuje sport szkolny. Działalność w zakresie sportu prowadzą: kluby sportowe piłki nożnej oraz Uczniowskie Kluby Sportowe w Dusznikach i Grzebienisku. Młodzież z Dusznik ma w swym dorobku tytuły mistrzów Polski i Wielkopolski, przede wszystkim w lekkiej atletyce. Na przykład reprezentanci Dusznik zdobyli puchar "Świata Młodych" w czworoboju lekkoatletycznym chłopców i IV miejsce w finale tej imprezy w Pradze. Dziewczęta z Grzebieniska sięgnęły po tytuły mistrzyń województwa w piłce ręcznej i tenisie stołowym. Właśnie ze Szkolnego Klubu Sportowego w Dusznikach wyszli reprezentanci Polski: Jarosław Araszekiewicz (piłka nożna), Adam Skórnicki (żużel) czy Michał Bartoszek (biegi) nasz reprezentant na olimpiadzie w Atenach.

2.7.4. Opieka zdrowotna.

Usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Duszniki świadczą:

- Przychodnia Lekarzy Rodzinnych „Salus” w Dusznikach,
- Gabinet Lekarski „Sanofi” w Grzebienisku,
- Ośrodek Pielęgniarsko – Położniczy s.c. Zdrowie w Dusznikach,
- Ośrodek Pielęgniarsko – Położniczy w Grzebienisku,
- Alicja Szymkowiak Higienistka Szkolna Duszniki.
- Ponadto specjalistyczne świadczenia zdrowotne zapewniają:
- SP ZOZ Szamotuły – Przychodnia Ginekologiczno – Położnicza,
- Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska w Grzebienisku,

Usługi stomatologiczne świadczą:

- Gabinet Stomatologiczny – Henryk Pawlak w Dusznikach,
- Gabinet Stomatologiczny – Dorota Ślósarz w Grzebienisku.

Zaopatrzenie mieszkańców w leki zapewnia apteka „Pod Miłorzębem” w Dusznikach.

W gminie są realizowane profilaktyczne programy zdrowotne dotyczące: chorób układu krążenia, wykrywania nowotworów, próchnicy zębów, przeciwdziałania cukrzycy, przeciwdziałania chorobom zakaźnym, przeciwdziałania nałogom.

2.8. Infrastruktura techniczna

2.8.1. Wodociągi.

Wszystkie miejscowości są wyposażone w sieć wodociągową. Łącznie sieć wodociągowa ma długość 263 km, w tym sieć główna 188 km i sieć rozdzielcza 75 km. Woda uzdatniana jest w stacjach uzdatniania wody w Dusznikach, Kunowie i Sarbii, które mają łącznie wydajności ponad 3 tys. m³/dobę. Stacje wodociągowe zostały zmodernizowane w latach 2001-2003 i obecnie produkują wodę spełniającą obowiązujące normy, a nowoczesne sterowanie i niezależne zasilanie awaryjne gwarantują niezawodność dostaw wody.

Najważniejszymi problemami do rozwiązania w ciągu najbliższych lat są:

- dalsza integracja całego systemu wodociągowego,
- wymiana i modernizacja sieci: wymiana przewodów azbestowo-cementowych, wymiana armatury, modernizacja zasuw sekcyjnych i montaż monitoringu sieci,
- unowocześnienie zarządzania – stworzenie centrum zarządzania infrastrukturą.

Stacja wodociągowa w Kunowie

2.8.2. Kanalizacja sanitarna i oczyszczalnie ścieków.

Około 40 % mieszkańców gminy ma dostęp do kanalizacji sanitarnej. Sieć kanalizacyjna o długości 48,5 km obejmuje obszary zwartej zabudowy wsi Duszniki, Grzebienisko, Podrzewie i Sarbia. Ścieki odprowadzane są do trzech mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków typu BIOBLOK: w Dusznikach, Grzebienisku i Podrzewiu o łącznej przepustowości 900 m³/dobę.

Z terenów nieskanalizowanych istnieje możliwość wywozu ścieków taborem asenizacyjnym do punktów zlewcznych oczyszczalni ścieków.

W najbliższych latach planuje się kanalizację pozostałych wsi.

Oczyszczalnia ścieków w Podrzewiu

2.8.3. Sieć gazowa.

Do sieć gazowej ma dostęp ok. 60 % mieszkańców gminy. Sieć rozdzielcza gazu ma długość 92 km. Jest do niej podłączonych 450 odbiorców w miejscowościach: Ceradz Dolny, Duszniki, Podrzewie, Sędzinko, Sędziny, Sękowo i Wilczyna.

2.8.4. Gospodarka odpadami komunalnymi.

Odpady komunalne gromadzone są na gminnym składowisku odpadów komunalnych. Składowisko to spełnia wymogi formalno – prawne. Pojemność składowiska wynosi 50 000 m³. Kwatera nr 1 istnieje od 1992 r., a przewidywany czas jej zamknięcia 2015 r. Wszystkie gospodarstwa i przedsiębiorstwa objęte są programem selektywnej zbiórki odpadów (plastiki, szkło, aluminium).

Utrzymanie czystości i porządku reguluje uchwała Rady Gminy Duszniki Nr XLI-211/05 z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie Regulaminu utrzymania porządku i czystości na terenie gminy Duszniki.

2.8.5. Drogi

Sieć drogowa na obszarze gminy tworzą drogi:

- droga krajowa nr 92 –Berlin – Warszawa 7,5 km,
- droga wojewódzka nr 306 –Szamotuły – Buk 23 km,
- drogi powiatowe łączące wszystkie miejscowości o łącznej długości 76,9 km,
- drogi gminne o długości 95 km.

Na terenie gminy nie ma linii kolejowej, a najbliższymi stacjami kolejowymi są stacje w Buku i Opalenicy. Przez południową część gminy przebiega autostrada A2. Najbliższym zjazdem z A2 są okolice Buku – 12 km od granicy gminy. W pobliżu miejscowości Sędziny powstają miejsca obsługi podróżnych – użytkowników autostrady.

2.8.6. Elektroenergetyka

Wszystkie jednostki osadnicze zaopatrzone są w sieć elektryczną. Wszystkie linie lokalne sieci 15 KV wymagają modernizacji.

W 2006 r. wykonano opracowanie „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe”, analizujące:

- wprowadzanie ładu energetycznego na terenie gminy,
- tworzenie warunków do realizacji własnej polityki energetycznej,
- racjonalizacja użytkowania paliw i energii,
- wykorzystanie lokalnych zasobów paliw i energii, w tym energii ze źródeł odnawialnych.

2.8.7. Sieć placówek handlowych

Gmina ma dobrze rozbudowaną sieć usług dla ludności i podmiotów gospodarczych. Znajduje się tutaj 58 obiektów handlowych. Głównymi centrami handlowymi są Duszniki, Grzebienisko, Podrzewie i Sękowo.

2.8.8. Infrastruktura turystyczna.

W gminie są dwa hotele o wysokim standardzie: Zajazd „Przystanek Alaska” i Pałac Podrzewie. Jest także jedno gospodarstwo agroturystyczne – stadnina koni R. Roszkiewicz w Kunowie. W miejscowości Wierzeja jest stajnia „U Kasztanka”, która oferuje naukę jazdy konnej, terapeutyczną oraz rekreacyjną jazdę konną

Przez gminę przebiega znakowany szlak turystyczny – zielony – Bytyń – Duszniki (13,8 km), wytyczono ścieżkę edukacyjno-przyrodniczą w lesie dusznickim (6,7 km) oraz trasy rowerowe o łącznej długości 85 km.

2.9 Budżet gminy

Jednym z najważniejszych czynników decydujących o możliwościach rozwojowych gminy jest budżet gminy. W 2005r. budżet gminy Duszniki przedstawiał się następująco:

- dochody ogółem 15 539 718 zł
- wydatki 15 264 575 zł
- nadwyżka budżetowa 275 143 zł.

Dochody gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 15

Dochody budżetu gminy Duszniki w 2005 r.

Rodzaj dochodów	Zł.	%
Ogółem	15 539 718	100,00
Dochody własne	4 108 751	26,44
podatek rolny	706 120	4,55
podatek od nieruchomości	2 150 126	13,84
podatek od środków transportu	183 641	1,19
Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	2 098 149	13,51
podatki i opłaty od osób fizycznych	1 275 599	8,21
podatki i opłaty od osób prawnych	822 550	5,30
Subwencje ogólne	5 171 092	33,28
Dotacje z budżetu państwa	2 087 876	13,44
Dofinansowanie zadań ze źródeł pozabudżetowych	2 073 850	13,33

Źródło: dane Urzędu Gminy Duszniki.

Dochody gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 1 909,76 zł, w tym dochody podatkowe 387,76 zł, a w województwie wielkopolskim odpowiednio 2 073,90 zł i 425,87 zł.

Wydatki z budżetu gminy wg rodzajów wydatków przedstawiały się następująco (zł):

- wydatki bieżące	10 165 400
- wydatki inwestycyjne	4 444 112
- dotacje i subwencje do jednostek budżetowych	538 440
- pozostałe wydatki	116 623

Tabela nr 16

Wydatki budżetowe gminy Duszniki według działów w 2005 r.

Rodzaj wydatków	Zł.	%
Ogółem	15 264 575	100,00
Rolnictwo	3 611 372	23,66
Transport	782 330	5,13
Gospodarka komunalna	994 046	6,51
Gospodarka mieszkaniowa i niematerialne usługi komunalne	101 743	0,67
Oświata i wychowania	5 078 307	33,26
Kultura i sztuka	520 726	3,41
Ochrona zdrowia	171 286	1,12
Opieka społeczna	2 110 959	13,83
Kultura fizyczna i sport	154 000	1,01
Administracja samorządowa	1 739 806	11,40

Źródło: dane Urzędu Gminy Duszniki.

Wydatki z budżetu gminy na jednego mieszkańca wyniosły 1 875,95 zł, w tym wydatki inwestycyjne 524,43 zł a w województwie wielkopolskim odpowiednio 2 074,00 zł i 364,27zł.

2.10. Podsumowanie

Obszar gminy wynosi 15 628 ha (156,3 km²) i stanowi 0,52 % powierzchni województwa wielkopolskiego. Gmina pod względem powierzchni ogólnej zajmuje 60 miejsce w województwie wielkopolskim.

Duszniki leżą w makroregionie Pojezierze Wielkopolskie: kraina Pojezierze Poznańskie.

Gmina ma korzystną lokalizację, gdyż jest położona w centralnej części województwa wielkopolskiego, w odległości około 40 km na zachód od Poznania. Przez teren gminy przechodzi droga krajowa nr 92 –Berlin – Warszawa oraz autostrada A 2. Położenie gminy jest dogodne dla rozwoju różnych sektorów działalności gospodarczej, ale zwłaszcza przemysłu rolno – spożywczego i usług produkcyjnych związanych z komunikacją.

Gmina jest obszarem typowo wiejskim o korzystnie zorganizowanej sieci osadniczej. Jest tutaj 20 miejscowości wiejskich, równomiernie rozłożonych na całym jej obszarze.

Ludność gminy wg stanu 31.12 2005 roku liczyła 8 162 osoby (0,24 % ludności województwa wielkopolskiego). Gmina charakteryzuje się bardzo niskim wskaźnikiem gęstości zaludnienia, który wynosi 52 osoby na 1 km² (województwo wielkopolskie 112 osób).

Duszniki są typowo rolniczą gminą. Użytki rolne obejmują 13 254 ha (tj. prawie 85 % obszaru gminy). Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej oceniana jest jako średnio korzystna dla produkcji rolniczej. Grunty klas niskowydajnych (V – VI klasy) stanowią 30 % ogółu gruntów rolnych. Na 1 mieszkańca gminy przypada 1,63 ha użytków rolnych (województwo wielkopolskie 0,56 ha).

Obszar gminy charakteryzuje się bardzo niską lesistością terenu, gdyż lasy i grunty leśne zajmują tylko 6,3 % obszaru gminy. Także wody obejmują bardzo mały obszar, tj. około 1,2 proc. powierzchni ogólnej gminy, nie ma tutaj zbiorników wodnych.

W gminie jest stosunkowo mało miejsc pracy. Pracujący na terenie gminy (bez rolników indywidualnych, duchownych oraz zakładów osób fizycznych prowadzących działalności gospodarczą, w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób) w 2005 r. liczyli 969 osób. Podstawowymi sektorami zatrudnienia są sektor rolniczy i usługi. Grupa osób zarejestrowanych jako bezrobotni na koniec 2005 r. liczyła 176 osób.

Od początku lat dziewięćdziesiątych systematycznie wzrasta liczba podmiotów gospodarczych. W 1996 roku było 291 podmiotów gospodarki z terenu gminy Duszniki, zarejestrowanych w systemie REGON, a w 2005 roku było już 563 takich podmiotów.

Działalność gospodarcza ukierunkowana jest głównie na obsługę rolnictwa i ludności. Przede wszystkim funkcjonują drobne zakłady branży metalowej i drzewnej oraz liczne warsztaty rzemieślnicze.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2002 r. na terenie gminy było 648 indywidualnych gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha. Połowa indywidualnych gospodarstw rolnych miało powierzchnię użytków rolnych do 10 ha, ale zajmowały one tylko około 10 proc. użytków rolnych gminy. Zatem rolnicy prowadzący mniejsze obszarowo gospodarstwa rolne w celu zwiększenia swoich dochodów będą musieli rozwijać pozarolnicze kierunki działalności gospodarczej.

Oświata w gminie Duszniki zaliczana jest do jednych z najlepszych w województwie wielkopolskim. Są tutaj dwa gimnazja i pięć szkół podstawowych. Wysoki poziom prezentuje szkolny sport.

Zupełnie wyjątkowym walorem Ziemi Dusznickiej jest działalność kulturalna, a zwłaszcza wyjątkowe tradycje śpiewu chóralnego. Od kilku lat odbywają się tutaj krajowe przeglądy śpiewaczych Kół Gospodyń Wiejskich. Działalność w zakresie aktywności sportowej i czynnego odpoczynku mieszkańców ograniczana jest przez brak odpowiednich krytych obiektów sportowych (sal gimnastycznych w szkołach) i ogólnodostępnej gminnej hali sportowej dla ogółu mieszkańców.

Gmina cechuje się stosunkowo dobrym wyposażeniem w niektóre elementy infrastruktury technicznej (wodociągi, telefonizacja, gazyfikacja, gminne składowisko odpadów komunalnych). Natomiast występują nadal duże braki w zakresie kanalizacji sanitarnej, jakości dróg i stanu technicznego sieci energetycznej.

Wszystkie miejscowości gminy są wyposażone w sieć wodociągową. Najważniejszymi problemami w zakresie zaopatrzenia w wodę są integracja całego systemu wodociągowego, modernizacja niektórych fragmentów sieci oraz unowocześnienie zarządzania infrastrukturą.

W zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków występują znaczne niedobory. Około 40 % mieszkańców gminy ma dostęp do kanalizacji sanitarnej. Sieć kanalizacyjna obejmuje obszary zwartej zabudowy wsi Duszniki, Grzebienisko, Podrzewie i Sarbia. Ścieki odprowadzane są do trzech mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków typu BIOBLOK.

Na terenie gminy jest gęsta sieć dróg, jednak nawierzchnia większości dróg wymaga remontu lub modernizacji.

Wszystkie jednostki osadnicze zaopatrzone są w sieć elektryczną. Wszystkie linie lokalne sieci 15 KV wymagają modernizacji.

W 2005 r. dochody gminy Duszniki wyniosły: 15 539 718 zł a wydatki 15 264 575 zł. Dochody na 1 mieszkańca wynosiły 1 910 zł i były niższe od średnich dochodów gmin na jednego mieszkańca w województwie wielkopolskim (2 073 zł). Wydatki z budżetu gminy na jednego mieszkańca wyniosły 1 876 zł a w województwie 2 074 zł. Samorząd Gminy znaczną część środków finansowych przeznacza na cele inwestycyjne. Wydatki inwestycyjne na jednego mieszkańca wyniosły 524 zł a w województwie wielkopolskim 364 zł.

Porównanie niektórych wybranych wskaźników charakteryzujących gminę Duszniki na tle województwa wielkopolskiego przedstawiają poniższe zestawienia.

Zagrożeniem dla rozwoju gminy może być niska zdolność małych i średnich przedsiębiorstw i indywidualnych gospodarstw rolnych do ubiegania się o dofinansowywanie projektów inwestycyjnych z środków funduszy strukturalnych. Zagrożenie to wynika przede wszystkim z niskiego poziomu kwalifikacji zawodowych znacznej części społeczeństwa gminy.

Podstawowym wyzwaniem stojącym przed samorządem gminy jest dalsza poprawa warunków życia mieszkańców i tworzenie coraz lepszych podstaw do rozwoju działalności gospodarczej poprzez modernizację istniejącej i budowę nowych elementów infrastruktury technicznej i społecznej. Takie działania doprowadzą do zwiększenia spójności gospodarczej i społecznej z sąsiednimi obszarami.

**Udział gminy Duszniki w wybranych wielkościach
województwa wielkopolskiego w 2005 roku**

Wyszczególnienie cech	Gmina Duszniki	Udział gminy w województwie w %
Powierzchnia ogólna (ha)	1 5628	0,52
Powierzchnia użytków rolnych (ha)	1 3254	0,71
Powierzchnia gruntów leśnych (ha)	984	0,13
Ludność (osoby)	8 162	0,24
Pracujący w głównym miejscu pracy (osoby)	969	0,12
Bezrobotni zarejestrowani (osoby)	396	0,19
Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej (km)	194,9	0,71
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej(osoby)	7371	0,24
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	39,5	0,52
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej(osoby)	2 141	0,11
Długość czynnej sieci gazowej (km)	68,9	0,61
Ludność korzystająca z sieci gazowej (sztuki)	489	0,03
Podmioty gospodarki wg REGON	563	0,17
Dochody budżetu gminy ogółem (zł)	15 539 718	0,22
Wydatki z budżetu ogółem (zł)	15 264 575	0,22

**Porównanie wybranych wskaźników
charakteryzujących gminę Duszniki i województwo wielkopolskie w 2005 roku**

Wyszczególnienie wskaźników	Gmina Duszniki	Województwo wielkopolskie
Ludność na 1 km ² (osoby)	52	112,0
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (% ogółu ludności)	23,4	21,6
Ludność w wieku produkcyjnym (% ogółu ludności)	64,0	64,6
Ludność w wieku poprodukcyjnym (% ogółu ludności)	12,6	13,8
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (osoby)	56,3	54,8
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (osoby)	54,0	63,7
Przyrost naturalny (osoby na 1000 ludności)	1,3	1,5
Sieć rozdzielcza wodociągowa na 100 km ² (km)	124,7	92,3
Sieć rozdzielcza kanalizacyjna na 100 km ² (km)	25,3	25,4
Sieć rozdzielcza gazowa na 100 km ² (km)	42,9	30,4
Zużycie gazu z sieci na mieszkańca (m ³)	113,9	127,7
Uczniowie szkół podstawowych przypadający na komputer	16	26,0
Uczniowie gimnazjów przypadający na komputer	11	23,0
Podmioty gospodarki wg REGON na 1000 mieszkańców	68,4	102,2
Dochody gminy na mieszkańca ogółem (zł)	1 909,76	2 073,9
Dochody gminy podatkowe na mieszkańca (zł)	387,65	425,87
Wydatki gminy na 1 mieszkańca ogółem (zł)	1 875,95	2 074,0
Wydatki gminy na mieszkańca na oświatę i wychowanie (zł)	615,48	787,0
Wydatki inwestycyjne gminy na mieszkańca w zł	542,43	364,27

3. Ocena społeczna gminy

3.1. Analiza SWOT

Podczas opracowywania Strategii w 2001 roku liderzy lokalni dokonali społecznej oceny słabych i mocnych stron gminy Duszniki, przeprowadzając tak zwaną analizę SWOT. Wynikiem tej analizy była społeczna ocena potencjału wewnętrznego gminy polegająca na wskazaniu jej mocnych i słabych stron. Oceniano także otoczenie gminy – warunki zewnętrzne stwarzające szanse i zagrożenia w rozwoju gminy. Analizę SWOT przeprowadzono w podziale na następujące dziedziny systemu społeczno – gospodarczego gminy: gospodarka, sfera społeczna, środowisko naturalne, infrastruktura techniczna.

W ocenie liderów społeczności lokalnej gmina Duszniki ma liczne atuty rozwojowe, ale także występują znaczne słabości. Szczegółowe zestawienie mocnych i słabych stron oraz ocenę warunków zewnętrznych gminy przedstawiają poniższe tabele.

Mocne strony gminy Duszniki w ocenie liderów społecznych

Gospodarka	Dziedzina społeczna	Infrastruktura techniczna	Środowisko i ekologia
Gmina typowo rolnicza: wysoki poziom kultury rolnej wysoki udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej gminy wysoka jakość płodów rolnych Dobrze rozwinięty handel Dobra obsługa finansowa banku Tania siła robocza Bliskość dużych rynków zbytu	Społeczeństwo gminy – silne więzi społeczne, dużo liderów społecznych Dobrze rozwinięta oświata szkolna: racjonalizowanie sieci szkolnej stałe polepszanie bazy materialnej szkół rosnąca jakość kształcenia Aktywna działalność kulturalna: duża ilość zespołów wokalnie – muzycznych i tanecznych o tradycji ludowej organizowanie imprez kulturalnych o ponadgminnym charakterze kształcenie muzyczne dzieci biblioteki Dobra opieka społeczna: dobra baza Ośrodka Pomocy Społecznej wykwalifikowana kadra pracowników OPS zabezpieczenie pomocy wszystkim grupom społecznym świetlice terapeutyczne Prawidłowa podstawowa opieka zdrowotna: Dobrze działająca Ochotnicza Straż Pożarna Zespoły sportowe i kadra instruktorów sportu	Telefonizacja gminy Zwodociągowanie gminy Oczyszczalnia ścieków i kanalizacja Podrzewia Oczyszczalnia ścieków w Grzebienisku Wysypisko odpadów w Grzebienisku Zorganizowany system segregacji odpadów Gazyfikacja gminy Oświetlenie w Dusznikach, Grzebienisku, Podrzewiu	Brak przemysłu degradującego środowisko Rolniczy charakter gminy Oddalenie od aglomeracji miejskich Niskie zaludnienie gminy Rezerwat leśny „Duszniczki” Oczyszczalnie ścieków w: Grzebienisku i Podrzewiu Sieć gazowa w Dusznikach Segregacja odpadów komunalnych Wysypisko odpadów w Grzebienisku Produkcja kontenerów na odpady

Źródło: ocena społeczna wypracowana przez liderów gminy Duszniki.

Słabe strony gminy Duszniki w ocenie liderów społecznych

Gospodarka	Dziedzina społeczna	Infrastruktura techniczna	Środowisko i ekologia
Słabo rozwinięty sektor małych i średnich zakładów	Zbyt małe środki finansowe na oświatę	Niska jakość nawierzchni dróg powiatowych i gminnych	Znikoma powierzchnia lasów
Rozdrobniona struktura agrarna w rolnictwie indywidualnym	Brak środków finansowych na wyposażenie nowego Gminnego Ośrodka Kultury	Brak chodników w wielu miejscowościach	Brak zbiorników wodnych
Brak możliwości powiększania gospodarstw indywidualnych - „głód ziemi”	Rosnące bezrobocie i ubożenie społeczeństwa	Niedostosowanie obiektów i ciągów komunikacyjnych dla potrzeb osób starszych oraz niepełnosprawnych	Bliskość głównych szlaków komunikacyjnych
Niestabilny rynek zbytu	Wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	Brak parkingów dla samochodów osobowych i ciężarowych	Brak oczyszczalni ścieków w Dusznikach
Trudności za zbytem płodów rolnych	Brak specjalistycznej opieki zdrowotnej	Brak oczyszczalni ścieków w Dusznikach	Brak kanalizacji ściekowej w większości miejscowości
Brak przemysłu rolno – spożywczego	Brak gabinetów lekarskich w szkołach.	Brak kanalizacji sanitarnej w większości miejscowości	Zanieczyszczone Jezioro Niewierskie
Brak lasów i dużych zbiorników wodnych	Brak specjalistycznej opieki lekarskiej dla dzieci i młodzieży	Brak kanalizacji burzowej	Słabe zagospodarowanie odpadów organicznych
Niewykwalifikowana siła robocza	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	Słaba komunikacja publiczna	Nieszczelne szamba i niekontrolowane odprowadzanie ścieków do gruntu
		Zły stan techniczny części sieci wodociągowej	
		Zły stan urządzeń melioracyjnych	
		Brak terenów uzbrojonych pod potrzeby budownictwa mieszkaniowego i działalności gospodarczej	
		Zły stan sieci energetycznej	

Źródło: ocena społeczna wypracowana przez liderów gminy Duszniki.

Szanse rozwoju gminy Duszniki w ocenie liderów społecznych

Gospodarka	Dziedzina społeczna	Infrastruktura techniczna	Środowisko i ekologia
Bardzo korzystne położenie administracyjne i geograficzne gminy	Rozwój gospodarczy gminy	Bliskość autostrady – inwestorzy zobowiązani będą do stworzenia odpowiedniej infrastruktury	Zwiększenie lesistości gminy
Sąsiedztwo trasy A2	Większe dotacje z budżetu państwa i funduszy strukturalnych	Wzrost dochodów ludności i budżetu gminy	Budowa zbiorników retencyjnych
Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna	Wzrost poziomu wykształcenia ludności	Pozyskanie dotacji na nowe inwestycje w zakresie infrastruktury	Spiętrzenie Mogielnicy Wschodniej
Tereny pod budownictwo mieszkaniowe i przemysłowe			Objęcie ochroną Jeziora Niewierskiego
Powstawanie nowych miejsc pracy poza rolnictwem	Współpraca z gminami partnerskimi		Rozbudowa sieci gazowej
Zwiększone kompetencje i środki finansowe gminy	Działalność społeczna mieszkańców na rzecz gminy		Kanalizacja we wszystkich miejscowościach
Pozyskanie inwestorów z „zewnątrz”			Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
Dotacje ze środków UE			Tworzenie gospodarstw ekologicznych
Promocja gminy			Edukacja ekologiczna społeczeństwa
Współpraca przedsiębiorców			

Źródło: ocena społeczna wypracowana przez liderów gminy Duszniki.

Zagrożenia rozwoju gminy Duszniki w ocenie liderów społecznych

Gospodarka	Dziedzina społeczna	Infrastruktura techniczna	Środowisko i ekologia
Wysoka konkurencja gospodarcza, zwłaszcza w rolnictwie	Niż demograficzny	W związku z budową autostrady obawa o zniszczenie nawierzchni dróg lokalnych	Budowa autostrady A2
Niska dochodowość w rolnictwie	Ubożenie społeczeństwa	Brak środków finansowych na remonty dróg	Dziki wysypiska odpadów komunalnych
Niski stopień zalesienia – zjawisko stepowienia i erozji gleb	Zmniejszanie dostępu młodzieży do szkół średnich i wyższych	Powstawanie „dzikich” wyrobisk żwiru i piasku	Intensyfikacja produkcji rolnej (nawozy mineralne, środki ochrony roślin)
Wysokie oprocentowanie kredytów	Niewystarczająca w przyszłości baza lokalowa dla gimnazjum	Ubożenie społeczeństwa	Wysokie ceny gazu
Zły stan sieci energetycznej	Wydłużanie się drogi małego dziecka do szkoły	Spadek dochodów gminy	Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa
	Bezkrytyczne przyjmowanie wzorów zachowań z UE		
	Alkoholizm, narkotyki, przemoc w rodzinie		
	Pogarszający się stan zdrowia w społeczeństwie		
	Niedostateczna profilaktyka zdrowotna		
	Pogarszający się stan bezpieczeństwa publicznego		
	Wzrost liczby wypadków drogowych		
	Brak zainteresowania sportem wśród dorosłych		

Źródło: ocena społeczna wypracowana przez liderów gminy Duszniki.

3.2. Priorytetowe problemy w gminie

W ocenie liderów społeczności lokalnej do najważniejszych problemów gospodarczych i społecznych w gminie Duszniki należy zaliczyć:

1. Stosunkowo mały potencjał gospodarczy.
2. Nieuporządkowana gospodarka ściekowa - brak kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków w większości miejscowości.
3. Nieodpowiednia jakość wody – zły stan techniczny części urządzeń w sieci wodociągowej (w okresie do 2006 roku zrealizowano inwestycje, które znacznie poprawiły jakość wody pitnej w gminie).
4. Zły stan techniczny części dróg.
5. Zachowanie wysokiego poziomu oświaty przedszkolnej i szkolnej.
6. Małe zasoby wód otwartych – potrzeba wybudowania zbiornika retencyjnego na Mogilnicy Wschodniej.
7. Brak sieci gazowej w części miejscowości.
8. Zbyt mała dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej.
9. Niska lesistość terenu - zalesianie nieużytków.

4. Program rozwoju gminy Duszniki.

„Ku celom pożądanym
wiodą trudne drogi”
E. Orzeszkowa

4.1. Wizja i misja gminy.

Wspólna i dobrze zorganizowana praca samorządu gminy Duszniki i jej przyjaciół zaowocuje:

- wzrostem gospodarczym: stabilnym rynkiem pracy i ponadprzeciętnymi dochodami ludności i budżetu gminy,
- kompleksowym wyposażeniem terenów w urządzenia infrastruktury technicznej,
- wysokim poziomem rolnictwa,
- wysoką jakością usług społecznych,
- stanie się wygodnym i przyjaznym miejscem zamieszkania,
- będzie celem podróży dla turystów,
- zostaną osiągnięte europejskie standardy w zakresie ochrony środowiska.

Rozwój gminy będzie zrównoważony, zachowane zostanie bogactwo środowiska naturalnego i odziedziczone po przodkach dziedzictwo kulturalne.

Jednocześnie przyjmuje się następującą misję gminy:

„Gmina Duszniki będzie wyróżniać się w województwie wielkopolskim dobrze rozwiniętą działalnością gospodarczą w sektorze średnich i małych przedsiębiorstw oraz wysokim poziomem rolnictwa. Ziemia Dusznicka stanie się atrakcyjnym i przyjaznym miejscem zamieszkania i odpoczynku. Duszniki pełnić będą zaszczytną funkcję kulturotwórczą – będzie to wielkopolskie centrum kultury ludowej”.

Oczekiwania społeczności gminy Duszniki w zakresie przyszłego stanu gminy przedstawiono dodatkowo w formie poniższego zestawienia.

Wizja gminy Duszniki

Gospodarka	Infrastruktura społeczna	Infrastruktura techniczna	Środowisko przyrodnicze i kulturowe
Dynamicznie rozwijający się sektor małych i średnich przedsiębiorstw	Wysoki poziom oświaty szkolnej	Sprawnny system zaopatrzenia w wysokiej jakości wodę	Zharmonizowany krajobraz architektoniczny i przestrzenny
Ustabilizowany rynek pracy i zminimalizowane bezrobocie w gminie	Duszniki – Wielkopolskie Centrum Kultury	Dobre drogi	Wysoka jakość środowiska naturalnego
Dobrze rozwinięte rolnictwo, ustabilizowany rynek zbytu produktów rolnych	Społeczeństwo o wysokiej świadomości ekologicznej	Sprawną sieć energetyczną	Człowiek przyjazny środowisku
Giełda produktów rolnych	Bezpieczna gmina	Wdrożony system gospodarki odpadami	Dobrze zachowane dziedzictwo kulturowe
Dobrze zorganizowana współpraca przedsiębiorców	Społeczeństwo o wysokim poczuciu tożsamości regionalnej	Dobrze rozwinięta sieć Internetu	Zwiększona „lesistość”
Bardzo dobra współpraca samorządu i przedsiębiorców			Uporządkowana gospodarka wodno – ściekowa
Rozwój gospodarczy i społeczny gminy wspierany przez program Leader			

*„Tajemnicą sukcesu jest stałość celu”
B.Disraeli*

4.2. Strategiczne cele rozwoju gminy

Na podstawie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i oceny społecznej dokonanej przez liderów lokalnych sformułowano następujące cele rozwoju gminy Duszniki.

Cel nadrzędny rozwoju Gminy

Nieustająca, wieloaspektowa poprawa jakości życia mieszkańców oraz warunków działalności dla przedsiębiorstw i instytucji.

Cel główny:

Stawy, satysfakcjonujący społeczeństwo i bezpieczny dla środowiska rozwój społeczno – gospodarczy gminy przy pełnym wykorzystaniu zasobów pracy, walorów przyrodniczych i lokalizacyjnych oraz potencjału ekonomicznego.

Cele strategiczne - priorytety rozwojowe:

- 1. Wzrost gospodarczy – aktywizacja działalności gospodarczej.**
- 2. Aktywna ochrona środowiska.**
- 3. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej.**
- 4. Rozwój usług społecznych.**

Graficzna prezentacja hierarchii celów rozwojowych gminy Duszniki

Po przeprowadzeniu oceny realizacji Strategii na koniec 2006 roku dla każdego celu strategicznego zaktualizowano cele operacyjne. W latach 2007 – 2015 planuje się realizację następujących celów operacyjnych:

Cel strategiczny (priorytet) 1: Wzrost gospodarczy – aktywizacja działalności gospodarczej.

- Cele operacyjne:
1. Rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw.
 2. Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych
 3. Rozbudowa przetwórstwa rolno – spożywczego i przechowalnictwa.
 4. Nowoczesna promocja gminy.

Cel strategiczny (priorytet) 2: Aktywna ochrona środowiska.

- Cele operacyjne:
1. Uporządkowanie gospodarki ściekowej.
 2. Ochrona gruntów i wód.
 3. Ochrona przyrody.

Cel strategiczny (priorytet) 3: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej.

- Cele operacyjne:
1. Zarządzanie infrastrukturą techniczną
 2. Modernizacje i remonty sieci dróg.
 3. Modernizacja sieci energetycznej.

Cel strategiczny (priorytet) 4: Rozwój usług społecznych.

- Cele operacyjne:
1. Zachowanie wysokiego poziomu oświaty.
 2. Duszniki – Centrum Kultury.
 3. Wspieranie poprawy jakości opieki zdrowotnej.
 4. Budowa infrastruktury sportowej

4.3. Projekty o szczególnym znaczeniu dla osiągnięcia celów strategicznych rozwoju gminy.

1. Cel strategiczny (priorytet) nr 1:

Wzrost gospodarczy – aktywizacja działalności gospodarczej

Cel operacyjny 1: Rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

Nazwa zadania:	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Rozwój sektora usług produkcyjnych	2007 -2015	Nie dotyczy	Środki własne podmiotów gospodarczych; PROW; WRPO
Rozwój usług turystycznych	2007 -2015	Nie dotyczy	Środki własne podmiotów gospodarczych i rolników; PROW; WRPO
Modernizacja i budowa nowych zakładów przemysłowych	2007 -2015	Nie dotyczy	Środki własne podmiotów gospodarczych; WRPO; PROW
Stworzenie regionalnej gastronomii	2007 -2015	Nie dotyczy	Środki własne podmiotów gospodarczych; PROW. WRPO

Cel operacyjny 2: Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych

Nazwa zadania	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Restrukturyzacja i rozwój produkcji mleka	2007 -2015	Nie dotyczy	Środki własne podmiotów gospodarczych; PROW. WRPO
Nowe technologie w chowie trzody chlewnej	2007 -2015	Nie dotyczy	Środki własne podmiotów gospodarczych; PROW. WRPO
Rozwój produkcji ogrodniczej	2007 -2015	Nie dotyczy	Środki własne podmiotów gospodarczych; PROW. WRPO
Wprowadzanie rolnictwa ekologicznego	2007 -2015	Nie dotyczy	Środki własne podmiotów gospodarczych; PROW. WRPO

Cel operacyjny 3: Rozbudowa przetwórstwa rolno – spożywczego i przechowalnictwa.

Nazwa zadania	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Budowa nowych zakładów produkcji żywności	2007 -2015	Nie dotyczy	Środki własne podmiotów gospodarczych; PROW. WRPO

Cel operacyjny 4: Nowoczesna promocja gminy.

Nazwa zadania	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Organizacja festiwali i przeglądów	2007 -2015	100 000 rocznie	Środki z budżetu gminy; dotacje celowe, środki prywatne
Utworzenie Centrum Wspierania Inicjatyw Gospodarczych	2007 -2009	100 000	Środki z budżetu gminy; środki prywatne
Nawiązanie kontaktów partnerskich	2007 -2015	15 000 rocznie	Środki z budżetu gminy; środki prywatne

2. Cel strategiczny (priorytet) nr 2:

Aktywna ochrona środowiska- poprawa środowiska naturalnego

Cel operacyjny 1: Uporządkowanie gospodarki ściekowej

Nazwa zadania:	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Budowa kanalizacji sanitarnej Sękowo - Podrzewie	2008 -2009	3 000 000	Budżet gminy; PROW, WFOŚiGW
Budowa kanalizacji sanitarnej Wilczyna - Podrzewie	2008 -2009	4 300 000	Budżet gminy; PROW, WFOŚiGW
Budowa kanalizacji sanitarnej Niewierz - Duszniki	2007 -2008	3 500 000	Budżet gminy, PROW, WFOŚiGW
Budowa kanalizacji sanitarnej Ceradz Dolny - Grzebienisko	2007	2 300 000	Budżet gminy; PROW, WFOŚiGW
Budowa kanalizacji sanitarnej w Sędzinach i Wierzeji	2010-2015	3 500 000	Budżet gminy, PROW, WFOŚiGW
Budowa kanalizacji sanitarnej w Sędzinku	2010-2015	1 500 000	Budżet gminy, PROW, WFOŚiGW
Budowa rurociągu tłoczego ścieków Podrzewie-Duszniki	2008-2009	1 000 000	Budżet gminy, PROW, WFOŚiGW
Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków w Chełminko	2008 -2009	300 000	Budżet gminy, środki własne gospodarstw domowych, WFOŚiGW
Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach o zabudowie rozproszonej	2007 -2015	1 000 000	Budżet gminy, środki własne gospodarstw domowych, WFOŚiGW
Wymiana wodociągowych rurociągów azbestowych	2008-2015	4 000 000	Budżet gminy, WFOŚiGW

Cel operacyjny 2: Ochrona gruntów i wód.

Nazwa zadania:	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Zalesienie nieużytków i gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa	2007 -2015	Nie dotyczy	Środki własne producentów rolnych; PROW
Wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych	2007 -2015	100 000	Środki własne producentów rolnych; PROW, budżet gminy
Budowa zbiornika retencyjnego na Mogielnicy Wschodniej	2007 -2015	5 000 000	Budżet gminy; PROW lub WRPO
Wdrażanie dyrektywy azotanowej	2007 -2015	W ramach bieżących zadań gminy	Środki własne producentów rolnych; PROW; budżet gminy.

Cel operacyjny 3: Ochrona przyrody.

Nazwa zadania:	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Inwentaryzacja terenów i ochrona obiektów o wysokich walorach środowiska naturalnego	2007 -2015	1 000 000	Budżet Gminy; RPO
Utworzenie rezerwatów w dorzeczach Mogilnicy Wschodniej i Środkowej (okolice Kunowa i Niewierza	2007 -2015	1 000 000	Budżet Gminy; RPO
Organizowanie konkursów ekologicznych	2007 -2015	W ramach zadań bieżących	Budżet Gminy

3. Cel strategiczny (priorytet) nr 3:

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej

Cel operacyjny 1 Zarządzanie infrastruktura techniczną

Nazwa zadania:	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Centralny system zarządzania infrastrukturą w gminie	2007 -2015	500 000	Budżet gminy, WRPO

Cel operacyjny 2: Modernizacja i remonty sieci dróg gminnych.

Nazwa zadania:	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Budowa ciągu dla pieszych na Osiedlu Wyzwolenia w Dusznikach	2008	150 000	Budżet gminy, WRPO
Utwardzenie dróg gminnych	2007 -2015	5 000 000	Budżet gminy, WRPO
Budowa ciągów pieszych przy drogach utwardzonych	2007 -2015	1 000 000	Budżet gminy, WRPO
Modernizacja drogi gminnej Sędzinko - Sędziny	2007 -2010	800 000	Budżet gminy, WRPO
Modernizacja drogi gminnej Chełmianko - Niewierz	2007 -2010	150 000	Budżet gminy, WRPO
Modernizacja drogi gminnej w Podrzewiu	2007 -2010	425 000	Budżet gminy, WRPO

Cel operacyjny 3: Modernizacja sieci energetycznej niskiego napięcia na terenie gminy

Nazwa zadania:	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Modernizacja sieci przesyłowej do Dusznik-pomoc organizacyjna UG	2007 -2015	W ramach bieżących zadań gminy	Przedsiębiorstwo Energetyczne/PROW
Budowa Głównego Punktu Zasilania – Pomoc organizacyjna UG	2007 -2015	W ramach bieżących zadań gminy	Przedsiębiorstwo Energetyczne/PROW
Modernizacja sieci niskiego napięcia we wszystkich miejscowościach w gminie	2007 -2015	W ramach bieżących zadań gminy	Przedsiębiorstwo Energetyczne/PROW
Budowa farmy wiatrowej	2007-2013	500 000 000	Środki inwestora

4. Cel strategiczny (priorytet) nr 4:

Rozwój usług społecznych

Cel operacyjny 1: Zachowanie wysokiego poziomu oświaty.

Nazwa zadania:	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Budowa sali gimnastycznej w Dusznikach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł zasilania w energię	2009 - 2010	4 000 000	Budżet Gminy, WRPO

Cel operacyjny 2: Duszniki – Centrum Kultury.

Nazwa zadania:	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Modernizacja placówek bibliotecznych	2007 -2015	200 000	Budżet Gminy, budżet państwa, PROW, WRPO; PO Kapitał Ludzki
Adaptacja kościoła poewangelickiego na Książnicę Dusznicką	2007 -2010	1 800 000	Budżet Gminy, budżet państwa, PO Kapitał Ludzki

Cel operacyjny 3: Wspieranie poprawy jakości usług zdrowotnych.

Nazwa zadania:	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Gminna przychodnia lekarska- Pomoc organizacyjna UG	2007 -2015	W ramach bieżących zadań gminy	Środki Zakładu Opieki Zdrowotnej/WRPO
Zapewnienie dobrej opieki zdrowotnej w szkołach – gabinety: lekarski Pomoc organizacyjna UG	2007 -2015	W ramach bieżących zadań gminy	Budżet Gminy, WRPO; PO Kapitał Ludzki
Monitorowanie stanu zdrowotności i jakości usług medycznych - Działania organizacyjne UG	2007 -2015	W ramach bieżących zadań gminy	Budżet Gminy, WRPO

Cel operacyjny 4 Budowa infrastruktury sportowej

Nazwa zadania:	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Budowa boisk wielofunkcyjnych w Dusznikach, Grzebienisku, Podrzewiu i Sędzinku	2008 -2010	2 000 000	Budżet Gminy; budżet państwa, WRPO

5. Projekty realizujące wspólnie cele strategiczne 1 do 4

Nazwa zadania:	Lata realizacji	Wartość szacunkowa zł	Źródła finansowania
Odnowa wsi Niewierz i Chełmianko	2008	500 000	Budżet Gminy, PROW
Odnowa wsi Podrzewie	2008	500 000	Budżet Gminy, PROW
Odnowa wsi Grzebienisko	2009	500 000	Budżet Gminy, PROW
Odnowa wsi Sękowo i Wilczyna	2009	500 000	Budżet Gminy, PROW
Odnowa wsi Sędzinko	2010	500 000	Budżet Gminy, PROW
Odnowa wsi Wierzeja	2011	500 000	Budżet Gminy, PROW
Odnowa wsi Wilkowo	2012	500 000	Budżet Gminy, PROW
Odnowa wsi Mieścinka i Kunowo	2013	500 000	Budżet Gminy, PROW
Aktywizacja społeczności lokalnej – Program Małych Grantów	2007 - 2013	20 000 rocznie	Dotacje celowe

5. Prognoza finansowania zadań objętych Strategią

Narzędziem realizacji Strategii będą głównie publiczne środki finansowe. Większość zamierzeń Samorządu Gminy Duszniki wykracza jednak poza jej możliwości budżetowe. Dlatego konieczne będzie stosowanie takich metod działania, jak: pozyskiwanie środków pozabudżetowych i przedsięwzięcia publiczno-prywatne.

Samorząd gminny ma bardzo ograniczone możliwości finansowania działalności podmiotów gospodarczych, dlatego zadania związane z rozwojem działalności gospodarczej w gminie będą wspierane tylko organizacyjnie w ramach bieżących zadań Urzędu Gminy w Dusznikach.

Przyjmuje się zasadę, że wydatki majątkowe będą finansowane w pierwszej kolejności ze środków bezzwrotnych pochodzących z funduszy strukturalnych. Finansowanie wydatków majątkowych w części środków zwrotnych (tak zwane prefinansowanie) będzie następować głównie z pożyczek i kredytów preferencyjnych.

Szacuje się, że koszty planowanych zadań inwestycyjnych mogą wynieść w planowanym okresie około 53,4 miliona zł. Suma wydatków ze środków własnych gminy w realizacji strategii może wynieść około 30 milionów zł (rocznie około 3,3 miliona zł.). Pozostałe środki będą pochodzić z zewnętrznych źródeł: Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (maksymalnie do 85 proc. kosztów kwalifikowanych inwestycji) i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich maksymalnie do 75 proc. kosztów kwalifikowanych inwestycji oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (priorytety realizowane na szczeblu lokalnym.

Całkowite koszty poszczególnych zadań oszacowano na podstawie doświadczeń Urzędu Gminy w finansowaniu dotychczas realizowanych przedsięwzięć przedstawiono je w poniższej tabeli.

Po przyjęciu Strategii przez Radę Gminy, zostaną zlecone szczegółowe prace projektowe, w wyniku, których określi się wartości kosztorysowe zadań. Ostateczna wartość zadań zostanie ustalona w postępowaniach przewidzianych przepisami Prawa zamówień publicznych.

Prognoza finansowa zadań objętych Strategią Rozwoju

Gminy Duszniki realizowanych przez Gminę

Nazwa zadania	Lata realizacji zadania	Wartość szacunkowa zadania	Źródła finansowania
Organizacja festiwali i przeglądów	2007 -2015	900000 (100 000 rocznie)	Środki z budżetu gminy; dotacje celowe, środki prywatne
Utworzenie Centrum Wspierania Inicjatyw Gospodarczych	2007 -2009	100 000	Środki z budżetu gminy; środki prywatne
Kontaktów partnerskie gmin	2007 -2015	135 000 (15 000 rocznie)	Środki z budżetu gminy; środki prywatne
Budowa kanalizacji sanitarnej Sękowo - Podrzewie	2008 -2009	3 000 000	Budżet gminy; PROW, WFOŚiGW
Budowa kanalizacji sanitarnej Wilczyna - Podrzewie	2008 -2009	4 300 000	Budżet gminy; PROW, WFOŚiGW
Budowa kanalizacji sanitarnej Niewierz - Duszniki	2007 -2008	3 500 000	Budżet gminy, PROW, WFOŚiGW
Budowa kanalizacji sanitarnej Ceradz Dolny - Grzebienisko	2007	2 300 000	Budżet gminy; PROW, WFOŚiGW
Budowa kanalizacji sanitarnej w Sędzinach i Wierzeji	2010-2015	3 500 000	budżet gminy, PROW, WFOŚiGW
Budowa kanalizacji sanitarnej w Sędzinku	2010-2015	1 500 000	budżet gminy, PROW, WFOŚiGW
Budowa rurociągu tłoczego ścieków Podrzewie-Duszniki	2008-2009	1 000 000	budżet gminy, PROW, WFOŚiGW
Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków w Chełminko	2008 -2009	300 000	budżet gminy, środki własne gospodarstw domowych, WFOŚiGW
Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach o zabudowie rozproszonej	2007 -2015	1 000 000	budżet gminy, środki własne gospodarstw domowych, WFOŚiGW
Wymiana wodociągowych rurociągów azbestowych	2008-2015	4 000 000	budżet gminy, WFOŚiGW
Budowa zbiornika retencyjnego na Mogielnicy Wschodniej	2007 -2015	5 000 000	Budżet gminy; PROW lub WRPO

Nazwa zadania	Lata realizacji zadania	Wartość szacunkowa zadania	Źródła finansowania
Inwentaryzacja terenów i ochrona obiektów o wysokich walorach środowiska naturalnego	2007 -2015	1 000 000	Budżet Gminy; RPO
Utworzenie rezerwatów w dorzeczach Mogilnicy Wschodniej i Środkowej (okolice	2007 -2015	1 000 000	Budżet Gminy; RPO
Organizowanie konkursów ekologicznych	2007 -2015	W ramach zadań bieżących	Budżet Gminy
Centralny system zarządzania infrastrukturą w gminie	2007 -2015	500 000	Budżet gminy, WRPO
Budowa ciągu dla pieszych na Osiedlu Wyzwolenia w Dusznikach	2008	150 000	Budżet gminy, WRPO
Utwardzenie dróg gminnych	2007 -2015	5 000 000	Budżet gminy, WRPO
Budowa ciągów pieszych przy drogach utwardzonych	2007 -2015	1 000 000	Budżet gminy, WRPO
Modernizacja drogi gminnej Sędzinko - Sędziny	2007 -2010	800 000	Budżet gminy, WRPO
Modernizacja drogi gminnej Chełmianko - Niewierz	2007 -2010	150 000	Budżet gminy, WRPO
Modernizacja drogi gminnej w Podrzewiu	2007 -2010	425 000	Budżet gminy, WRPO
Modernizacja sieci przesyłowej do Dusznik-pomoc organizacyjna UG	2007 -2015	W ramach bieżących zadań gminy	Przedsiębiorstwo Energetyczne/PROW
Budowa Głównego Punktu Zasilania –Pomoc organizacyjna UG	2007 -2015	W ramach bieżących zadań gminy	Przedsiębiorstwo Energetyczne/PROW
Modernizacja sieci niskiego napięcia we wszystkich miejscowościach w gminie-Pomoc organizacyjna UG	2007 -2015	W ramach bieżących zadań gminy	Przedsiębiorstwo Energetyczne/PROW
Budowa sali gimnastycznej w Dusznikach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł zasilania w energię	2009 -2010	4 000 000	Budżet Gminy, WRPO
Modernizacja placówek bibliotecznych	2007 -2015	200 000	Budżet Gminy, budżet państwa, PROW, WRPO; PO Kapitał Ludzki

Nazwa zadania	Lata realizacji zadania	Wartość szacunkowa zadania	Źródła finansowania
Adaptacja kościoła poewangelickiego na Książnicę Dusznicką	2007 -2010	1800 000	Budżet Gminy, budżet państwa, PO Kapitał Ludzki
Gminna przychodnia lekarska- Pomoc organizacyjna UG	2007 -2015	W ramach bieżących zadań gminy	Środki Zakładu Opieki Zdrowotnej/WRPO
Zapewnienie dobrej opieki zdrowotnej w szkołach – gabinety: lekarski Pomoc organizacyjna UG	2007 -2015	W ramach bieżących zadań gminy	Budżet Gminy, WRPO; PO Kapitał Ludzki
Monitorowanie stanu zdrowotności i jakości usług medycznych - Działania organizacyjne UG	2007 -2015	W ramach bieżących zadań gminy	Budżet Gminy, WRPO
Budowa boisk wielofunkcyjnych w Dusznikach, Grzebienisku, Podrzewiu i Sędzinku	2008 -2010	2 000 000	Budżet Gminy; budżet państwa, WRPO
Odnowa wsi Niewierz i Chełmianko	2008	500 000	Budżet Gminy, PROW
Odnowa wsi Podrzewie	2008	500 000	Budżet Gminy, PROW
Odnowa wsi Grzebienisko	2009	500 000	Budżet Gminy, PROW
Odnowa wsi Sękowo i Wilczyna	2009	500 000	Budżet Gminy, PROW
Odnowa wsi Sędzinko	2010	500 000	Budżet Gminy, PROW
Odnowa wsi Wierzeja	2011	500 000	Budżet Gminy, PROW
Odnowa wsi Wilkowo	2012	500 000	Budżet Gminy, PROW
Odnowa wsi Mieścinka i Kunowo	2013	500 000	Budżet Gminy, PROW
Aktywizacja społeczności lokalnej – Program Małych Grantów	2007 - 2013	180 000 (20 000rocznie)	Budżet Gminy, Dotacje celowe

6. Spójność Strategii z krajową i regionalną polityką rozwoju.

Najważniejszymi dokumentami określającym politykę rozwoju Polski są ustawa z 6 grudnia 2006 o zasadach polityki rozwoju, Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015 (przyjęta przez Radę Ministrów 29 listopada 2006 roku) i Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 -2013 (projekt zaakceptowany przez Radę Ministrów 29 listopada 2006 roku). Zgodnie z tymi dokumentami w kraju będzie realizowanych pięć sektorowych programów operacyjnych i szesnaście programów regionalnych.

Wsparcie rozwoju województwa wielkopolskiego umożliwią instrumenty finansowe w następujących programach operacyjnych:

- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007- 2013
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

Dodatkowym dokumentem wyznaczającym kierunki polityki państwa w zakresie rozwoju obszarów wiejskich jest Krajowy Program Rozwoju Wsi na 2007 – 2013. Zgodnie w tym Programem będzie realizowany jeden instrument wsparcia finansowego rozwoju wsi: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013.

Kierunki rozwoju województwa wielkopolskiego określa Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Duszniki do 2015 roku jest w pełni spójna z wyżej wymienionymi dokumentami wyznaczającymi politykę rozwoju kraju i regionu. Przede wszystkim odpowiada przepisom ustawy z 6 grudnia 2006 roku. Ustawa wskazuje, że politykę rozwoju w skali lokalnej prowadzi samorząd gminny (artykuł 3, punkt 3 cytowanej Ustawy), na podstawie strategii rozwoju (artykuł 4, punkt 1 cytowanej Ustawy).

Przyjęty w Strategii cel główny, szczegółowe oraz zadania zmierzające do rozwoju gminy są zgodne z celami w zakresie rozwoju społeczno- gospodarczego kraju i strategią województwa wielkopolskiego.

Cel główny Strategii Rozwoju Gminy Duszniki: **„Nieustająca, wieloaspektowa poprawa jakości życia mieszkańców oraz warunków działalności dla przedsiębiorstw i instytucji”** jest zgodny z:

- głównym celem Strategii Rozwoju Kraju 2007 – 2015: podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin;
- celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007 - 2015: tworzenie warunków do wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej;
- celem ogólnym Krajowego Programu Rozwoju Wsi na lata 2007 – 2013 :poprawa poziomu życia rodzin rolniczych i innych mieszkańców obszarów wiejskich, wykorzystaniem społecznego, środowiskowego i ekonomicznego potencjału regionów;
- celem generalnym Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku: poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców.

Cele szczegółowe w Strategii Rozwoju Gminy Duszniki są także spójne z poszczególnymi celami szczegółowym polityk rozwoju wyższego rzędu (tabela). Spójność taka umożliwi dofinansowywanie projektów inwestycyjnych w gminie z programów operacyjnych w ramach funduszy strukturalnych UE.

Zgodność celów strategicznych rozwoju gminy Duszniki z celami w określonych w dokumentach dotyczących rozwoju kraju i województwa wielkopolskiego

Dokumenty wyższego rzędu	Cele strategiczne rozwoju gminy Duszniki :			
	Wzrost gospodarczy aktywizacja działalności gospodarczej	Aktywna ochrona środowiska	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej	Rozwój usług społecznych
	Cele szczegółowe w dokumentach wyższego rzędu:			
Strategia Rozwoju Kraju	Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej; Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości	Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej; Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej	Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej; Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej;	Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej; Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości
Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia	Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej	Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej	Wyrównanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich	Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej; Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich;
Krajowy Program Rozwoju Wsi (priorytety)	Rozwój przedsiębiorczości i zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich; Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych	Rozwój i poprawa lokalnej infrastruktury technicznej i społecznej;	Rozwój i poprawa lokalnej infrastruktury technicznej i społecznej Rozwój przedsiębiorczości i zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich; Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych	Wzrost jakości kapitału ludzkiego i oraz aktywizacji zawodowej
Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego	Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa	Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku	Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku	Wzrost spójności i bezpieczeństwa społecznego, wzrost kompetencji mieszkańców i promocja zatrudnienia

7. Wykaz osób biorących udział w opracowaniu Strategii

W procesie budowania Strategii Rozwoju Gminy Duszniki w 2002 roku udział wzięli: radni gminy, wójt i Zarząd Gminy, pracownicy Urzędu Gminy oraz liczne grono przedstawicieli różnych środowisk. Procesem budowy Strategii kierowała dr inż. Zofia Szalczyk – docent Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, która była również autorem syntetycznej charakterystyki gminy.

W opracowaniu Strategii udział wzięli:

Józef	Augustynek	Członek Rady Gminy Duszniki
Danuta	Banaś	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Sędzinku
Krystyna	Beszeda	Członek Zarządu Gminy Duszniki
Robert	Błaszczak	Kierownik Rewiru Dzielnicowych – Duszniki
Halina	Błaszczak	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Dusznikach
Bogdan	Buda	Sołtys wsi Grzebienisko
Zbigniew	Dziamski	Członek Zarządu Gminy Duszniki
Alina	Fleiszerowicz	Członek Rady Gminy Duszniki
Edward	Geisler	Sołtys wsi Mieściska – Sarbia
Kazimiera	Gierczyk	Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Dusznikach
Grażyna	Gołaś	Inspektor Urzędu Gminy Duszniki
Ryszard	Grabarek	Inspektor Urzędu Gminy Duszniki
Alfreda	Januszewska	Gminna Spółdzielnia „SCH” – Duszniki
Robert	Kałek	Sołtys wsi Ceradz Dolny
Elżbieta	Kamieniczna	Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Dusznikach
Marian	Kaźmierowski	Członek Rady Gminy Duszniki
Kazimierz	Kłorek	Członek Rady Gminy Duszniki
Piotr	Kłos	Redaktor tygodnika „Dzień Szamotulski”
Aleksandra	Konieczna	Inspektor Urzędu Gminy Duszniki
Lucyna	Krajewska	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Grzebienisku
Ryszard	Krawczyk	Członek Rady Gminy Duszniki
Roman	Kryztofiak	Przed. Usług Motoryzacyjnych Serwis Fiata – Duszniki

Czesław

Kurowski

Nadleśnictwo Pniewy

Henryk	Leńniczak	Sołtys wsi Wilkowo
Jan	Lichocki	Sołtys wsi Duszniki
Teresa	Liszkowska	Inspektor Urzędu Gminy Duszniki
Teresa	Lura	Sołtys wsi Sękowo
Wanda	Lurka	Gminna Spółdzielnia „S.Ch.” – Duszniki
Zofia	Mamcarz	Sołtys wsi Niewierz
Krystyna	Martyniec	Wiceprzewodnicząca Rady Gminy Duszniki
Janina	Matjasz	Skarbnik Gminy Duszniki
Stanisław	Michalak	Prezes PPUH „Dekster” Sp. Z o.o. Duszniki
Zofia	Nizio	Sołtys wsi Zakrzewko
Maria	Nowik	Apteka „Pod Miłorzębem” Duszniki
Stanisław	Nowik	Apteka „Pod Miłorzębem” Duszniki
Grzegorz	Pawlak	Zastępca Wójta Gminy Duszniki
Romuald	Piechocki	Prezes Spółdzielni Kółek Rolniczych – Duszniki
Jan	Pieprzyk	Sekretarz Gminy Duszniki
Ryszard	Rackowiak	Dyrektor Gimnazjum w Grzebienisku
Roman	Roszkiewicz	Sekcja Jeździecka – Kunowo
Krystyna	Sawińska	Inspektor Urzędu Gminy Duszniki
Gracjan	Skórnicki	Przewodniczący Rady Gminy Duszniki
Kazimiera	Słotwińska	Inspektor Urzędu Gminy w Dusznikach
Romuald	Sobkowiak	Członek Zarządu Gminy w Dusznikach
Małgorzata	Starosta	Inspektor Urzędu Gminy w Dusznikach
Barbara	Stawik	Inspektor Urzędu Gminy w Dusznikach
Anna	Stróżniak	Inspektor Urzędu Gminy w Dusznikach
Krystyna	Stypińska	Inspektor Urzędu Gminy w Dusznikach
Stanisław	Subsar	Członek Zarządu Gminy w Dusznikach
Leonard	Szajstek	Sołtys wsi Sędzinko – Zalesie
Romuald	Szulc	Dyrektor Gimnazjum w Dusznikach
Kamila	Szwedek	Inspektor Urzędu Gminy w Dusznikach
Danuta	Talarowska	Sołtys wsi Kunowo
Piotr	Terebecki	Kierownik Komunalnego Zakładu Budżetowego w Dusznikach

Tomasz	Wachnik	Członek Rady Gminy Duszniki
Leszek	Wachowiak	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe – Niewierz
Łukasz	Walor	Inspektor Urzędu Gminy Duszniki
Małgorzata	Wasilewska	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Podrzewiu
Andrzej	Wiciak	Sołtys wsi Sędziny
Elżbieta	Wieczorek	Dyrektor Przedszkola Samorządowego w Sękowie
Adam	Woropaj	Wójt Gminy Duszniki
Maria	Woźniak	Inspektor Urzędu Gminy w Dusznikach
Marian	Zagłaniczny	Inspektor Urzędu Gminy w Dusznikach
Mirona	Zdziebkowa	Kierownik Biblioteki Publicznej Gminy w Dusznikach
Teresa	Zühlke	Sołtys wsi Wilczyna

W aktualizacji Strategii w 2007 roku dział wzięli wójt gminy, radni gminy, pracownicy Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych podległych samorządowi gminnemu oraz doradca Zofia Szalczyk.

8. Zakończenie

W kolejnych latach należy prowadzić monitoring realizacji Strategii – przegląd zaawansowania celów i zadań zawartych w Strategii oraz dokonywanie stosownych korekt.

Z punktu widzenia skutecznego zarządzania realizacją zaplanowanych zadań w Strategii konieczna będzie okresowa ocena stopnia wykonania tych zadań. Zatem po upływie połowy okresu realizacji zaplanowanego pakietu zadań o szczególnym znaczeniu dla osiągnięcia celów strategicznych rozwoju gminy, w 2010 lub 2011 roku zasadna będzie ocena stopnia ich wykonania.

Za wdrażanie i monitoring realizacji Strategii bezpośrednio będą odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Duszniki.

Niniejsza Strategia zakładająca poprawę jakości życia mieszkańców i warunków funkcjonowania podmiotów gospodarczych w części obejmującej program działań ma charakter wielopodmiotowy. Zakłada się, że w zaplanowanym programie będą uczestniczyć oprócz organów samorządu gminnego także przedsiębiorcy, organizacje społeczne, liderzy lokalni oraz poszczególne grupy mieszkańców Gminy. Stopień osiągnięcia celów założonych w Strategii zależeć będzie nie tylko od aktywności organów samorządu gminy, ale także od przedsiębiorczości mieszkańców.

Strategia pozwoli na coraz to doskonalsze zarządzanie funduszami gminy. Finanse publiczne, jakimi dysponuje samorząd gminny będą wykorzystywane przede wszystkim na wspólnie uzgodnione zadania służące realizacji celu głównego Strategii prowadzącego do trwałej poprawy jakości życia mieszkańców gminy.

Na zakończenie należy podkreślić, że osiągnięcie celów Strategii w bardzo dużym stopniu będzie zależało od zewnętrznego zasilenia finansowego budżetu Gminy, zwłaszcza w zakresie planowanych zadań inwestycyjnych dotyczących infrastruktury technicznej Gminy.

Należy także pamiętać o tym, że planowanie strategiczne nie daje gwarancji sukcesu, ale znacznie zwiększa jego prawdopodobieństwo.

Zespół autorów niniejszej aktualizacji dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Duszniki jest przekonany, że społeczność gminy nadal będzie w pełni identyfikować się z powyższą Strategią i osiągnie zaplanowane cele rozwojowe gminy oraz, że urzeczywistnienia zawarta w niej wizji rozwoju gminy.

9. Spis literatury i dokumentów

- Strategia Rozwoju Gminy Duszniki, dokument przyjęty przez Radę Gminy w 2001 roku
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku, dokument przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego 19 grudnia 2005 roku,
- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 dokument przyjęty przez Radę Ministrów 29 listopada 2006 roku.
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 2013, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 29 listopada 2006 roku,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007 – 2013 - projekt,
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 -2013 - projekt,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 - 2013, projekt.
- Bank Danych Regionalnych GUS Warszawa
- Dane Źródłowe z Urzędu Gminy w Dusznikach